

9. SINIF



HİT

HAFTALIK İZLEME
TESTLERİ

COĞRAFYA SORU BANKASI



YENİ MÜFREDATLA TAM UYUMLU



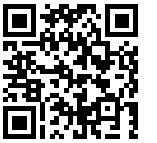
ÖĞRENME ÇIKTILARINA GÖRE
SIRALANMIŞ 32 FÖY



ANALİZ - SENTEZ DÜZEYİNDE
BECERİ TEMELLİ SORULAR



YAZILIYA HAZIRLIK DERS NOTLARI
YAZILI PROVALARI



VIDEO ÇÖZÜM UYGULAMASI
İÇİN KODU OKUTUNUZ.

Available on the
App Store

Get it on
Google play



Hız Renk Uzaktan Eğitim
ile Başarıya Renk Kat



Emre TUNÇ
Mehmet ZOR



İÇİNDEKİLER

1. **Hit** - Doğa ve İnsan Etkileşimi
2. **Hit** - Coğrafyanın Konusu, Bölümleri ve Tarihi Gelişimi
3. **Hit** - Harita Bilgisi – CBS
4. **Hit** - Haritalarda Dağılımların, Yükseltelerin ve Yer Şekillerinin Gösterilmesi
5. **Hit** - Coğrafi Koordinat Sistemi - Türkiye'nin Coğrafi Konumu
6. **Hit** - Konu Anlatımı ve 1. Dönem 1. Yazılı
7. **Hit** - Hava Olayları
8. **Hit** - Aşırı Hava Olayları ve İklim Bileşenleri
9. **Hit** - Atmosfer, Hava Durumu ve İklim
10. **Hit** - Sıcaklığı Etkileyen Faktörler
11. **Hit** - Sıcaklığın Dağılışı
12. **Hit** - Basınç ve Rüzgârlar
13. **Hit** - Nemlilik ve Yağış
14. **Hit** - Konu Anlatımı ve 1. Dönem 2. Yazılı
15. **Hit** - Dünya'nın Büyük İklim Tipleri
16. **Hit** - Türkiye'nin İklim Tipleri
17. **Hit** - Küresel İklim Değişiklikleri
18. **Hit** - Nüfusun Dinamikleri
19. **Hit** - Nüfusun Tarihsel Gelişimi
20. **Hit** - Nüfusun Alansal Dağılışı
21. **Hit** - Göçler
22. **Hit** - Demografik Dönüşüm ve Nüfus Piramitleri
23. **Hit** - Konu Anlatımı ve 2. Dönem 1. Yazılı
24. **Hit** - Nüfus Politikaları
25. **Hit** - Ekonomik Faaliyetler
26. **Hit** - Afetlerin Sınıflandırılması
27. **Hit** - Bütüncül Afet Yönetimi
28. **Hit** - Bölge - 1
29. **Hit** - Bölge - 2
30. **Hit** - Konu Anlatımı ve 2. Dönem 2. Yazılı
31. **Hit** - Cevap Anahtarı - 1
32. **Hit** - Cevap Anahtarı - 2

Copyright © Bu kitabın her hakkı saklıdır.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.



www.hizrenk.com



hizrenk@isler.com.tr



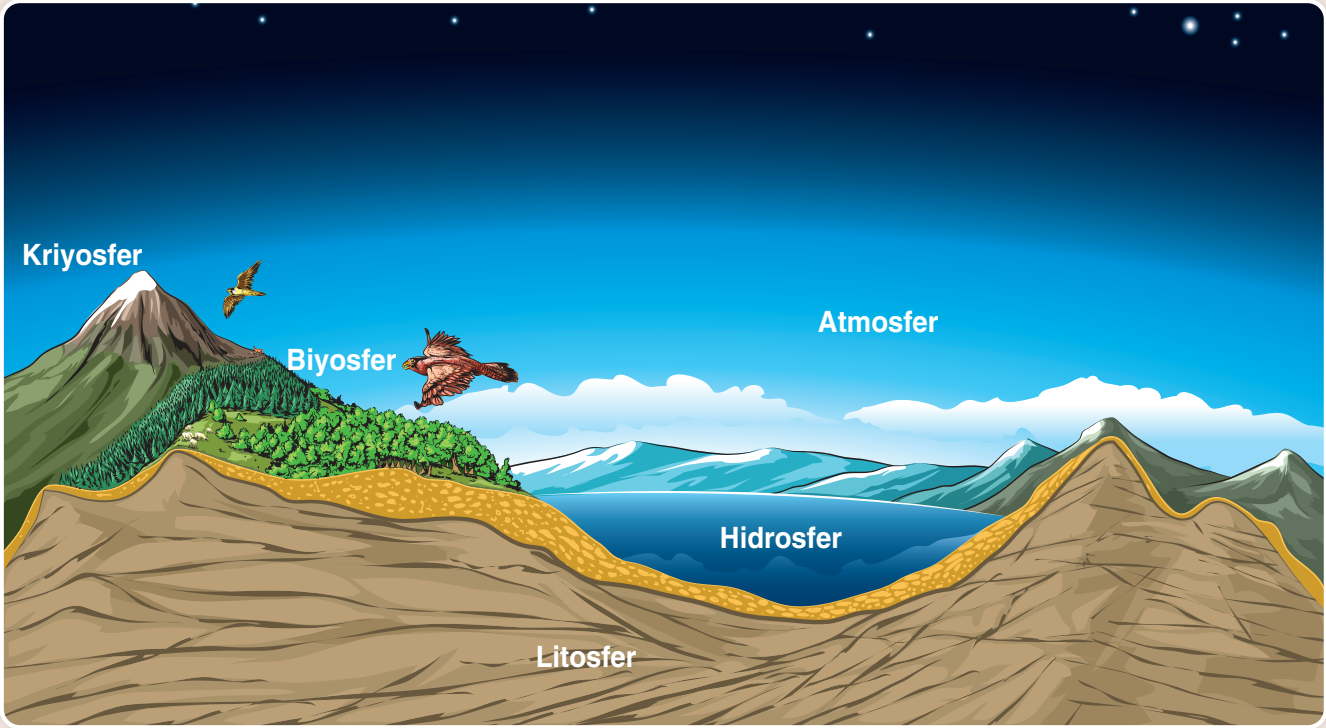
@hizveren

Tema	Coğrafyanın Doğası		
Konu	Doğa ve İnsan Etkileşimi		
Öğrencinin Adı Soyadı:	Sınıf:	No:	

ANAHTAR KAVRAMLAR

Beşerî coğrafya, beşeri ortam, buz küre (kyrosfer), coğrafya, coğrafi bakış, coğrafi ortam, doğal ortam, fiziki coğrafya, hava küre (atmosfer), su küre (hidrosfer), taş küre (litosfer), yaşam küre (biyosfer)

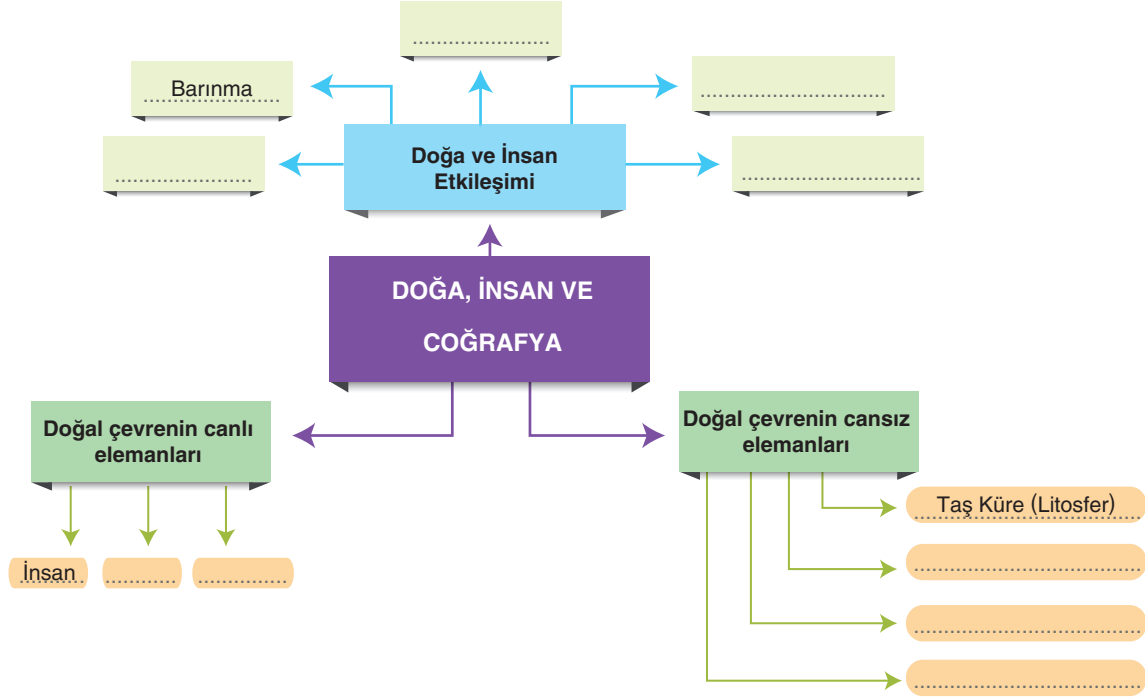
ÖN BİLGİLER



- Yer çekiminin etkisiyle oluşan ve Dünya'yı saran gaz küreye **atmosfer** denir. Atmosfer çeşitli gazların karışımından oluşur.
- Atmosfer içerisinde oluşan yağış, kuraklık, şiddetli rüzgâr ve fırtınalar, don olayları, sıcaklık ve kuraklık şartları yaşamı temelden etkiler.
- Dünya'nın dış kısmını kaplayan katılaşmış parçaya **litosfer** denir. Litosfer kayalardan oluşur.
- Litosfer üzerinde dağlar, ovalar, platolar veya vadiler gibi yer şekilleri görülür.
- Litosferin çukur sahalarını dolduran sulara **hidrosfer** denir. Su canlı yaşamı için vazgeçilmez bir unsurdur.
- Hidrosfer içerisinde yeraltı suları, akarsular, göller, denizler ve okyanuslar bulunur.
- Atmosfer, litosfer ve hidrosferin birbirine yaklaştığı alanda yer alan ve canlıların yaşadığı ortama **biyosfer** denir.
- Biyosfer bitkiler ve hayvanlardan oluşmaktadır. İnsan da biyosferin bir parçasıdır.
- Buzullar, donmuş topraklar ve sürekli karla kaplı alanlar **kriosfer** içinde yer alır.

ZİHİN
HARİTASI

Aşağıda verilen zihin haritasındaki boş bırakılan alanları doldurunuz.



FRAYER
DİYAGRAMI

Aşağıda verilen diyagramdaki örnek ve örnek olmayan alanları doldurunuz.

Tanım	Özgün sembol
Çevrede kendiliğinden var olan ve insan eliyle oluşmamış varlıklara doğal unsur denir.	Fethiye - Ölüdeniz Lagünü 
Doğal Unurlar	
Örnek	Örnek olmayan
- Dağ	- Baraj

Doğa ve İnsan Etkileşimi

ANLAM ÇÖZÜMLEME
TABLOSU

Aşağıda verilen anlam çözümleme tablosundaki kavramları doğal unsurlarla eşleştiriniz.

Doğal Unsur	Atmosfer	Litosfer	Hidrosfer	Biyosfer	Kriyosfer
Orman					
Bulut					
Yağmur	✓				
Ağaç					
Vadi					
Nehir					
Takke buzulu					
Ova					
Sis					
Göl					
Mağara					
Donmuş toprak					

YAPILANDIRILMIŞ
GRİD

Kutucuk numaralarını kullanarak aşağıdaki soruları yanıtlayınız.

1 Ekvatorial bölgede insanların yıl boyunca ince kıyafetler giymesi

2 İstanbul Boğazı'nın altından Mar-maray ile ulaşımın sağlanması

3 İç Anadolu'da yakacak temini için ormanların tahrip edilmesi

4 Antalya'da deniz turizm mevsiminin uzun olması

5 Yatağan çevresinde termik santrale bağlı olarak hava kirliliğinin artması

6 Hatay-Kahramanmaraş depremin-den sonra insanların güvenli şehir-lere göç etmesi

7 Ortadoğu ile Avrupa arasında pet-rol taşıma mesafenini kısaltmak için Süveyş Kanalı'nın açılması

8 Konya Ovası'nda iklim koşullarına bağlı olarak buğday tarımının yay-gın olması

9 Karadeniz kıyılarında orman alan-larının geniş olmasına bağlı olarak ahşap meskenlerin yaygın olması

I. Yukarıda verilenlerden hangileri doğanın insana etkisine örnek gösterilir?

.....,,,,

II. Yukarıda verilenlerden hangileri insanın doğaya etkisine örnek gösterilir?

.....,,,,

AÇIK UÇLU
SORULAR

Aşağıda verilen soruları cevaplayınız.

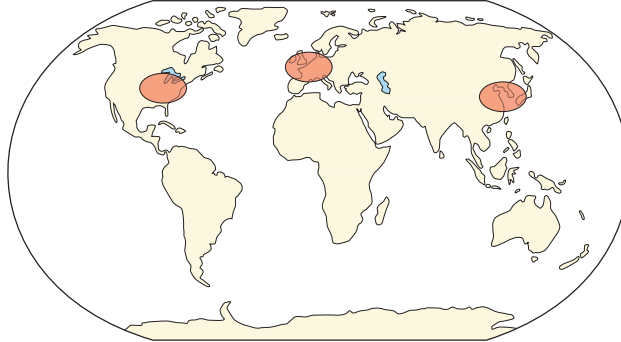
1. Ekvatorial bölge ile kutuplara yakın alanlarda yaşayan insanlar farklı kıyafetler tercih eder.

Bu farklılığın nedenini açıklayınız.

2. Canlıların yaşamlarını sürdürdüğü ve cansız varlıkların da bulunduğu doğal ortama biyosfer denir.

Biyosferde bulunan canlı unsurlara örnekler veriniz.

3.



Haritada taranarak gösterilen alanlarda insanların doğal çevre üzerinde baskın olma nedenlerini yazınız.

4. 1998 yılında Orta Amerika ülkesi olan Honduras'ta meydana gelen kasırga sonrası çok büyük sel ve taşkınlar yaşanmıştır.

Bu olaylar dört doğal ortamdan hangileri içinde gerçekleşmiştir?

Doğa ve İnsan Etkileşimi

1. Yeryüzünün doğal koşulları tekdüze değildir. Bölgeden bölgeye büyük farklılıklar görülür. Yer şekillerinin engebeli ve yüksek olduğu, iklimin aşırı kurak ya da aşırı nemli olduğu yerlerde doğal çevre insan faaliyetlerini sınırlandırır. Ancak insanoğlu bilgi birikimi ve sahip olduğu teknolojik olanakları arttıkça doğanın olumsuzluklarının önüne geçerek, bu alanları kullanıma açar.

Aşağıda verilen örneklerin hangisi insanoğlunun teknolojik olanakları kullanarak aştığı sınırlamalara örnek gösterilemez?

- A) Güneydoğu Asya'daki Muson iklimi bölgelerinde pirinç tarımı yapılması
- B) İsviçre'de Alp Dağları içerisinde demir yolu ve kara yolu ulaşım sistemlerinin gelişmesi
- C) Hollanda'nın polder bölgelerinde tarımsal üretim yapılması
- D) İstanbul'un iki yakasının Marmaray ve Avrasya tünelleriyle birbirine bağlanması
- E) Fransa ve İngiltere'nin Manş Tüneli ile birbirine bağlanması

2. Yeryüzünde doğanın insana sunduğu olanaklar farklılık gösterir.

- I. Batı Avrupa ülkelerinin endüstride gelişmiş olması
- II. Orta Doğu'da zengin petrol yataklarının bulunması
- III. Güney Amerika kıyılarında hem tarım yapmaya hem de ormancılığa uygun arazilerin bulunması
- IV. Avrupa kıtasında göçmen nüfusun oldukça fazla olması

Yukarıda verilenlerden hangileri bu farklılığı kanıtlamada kullanılabilir?

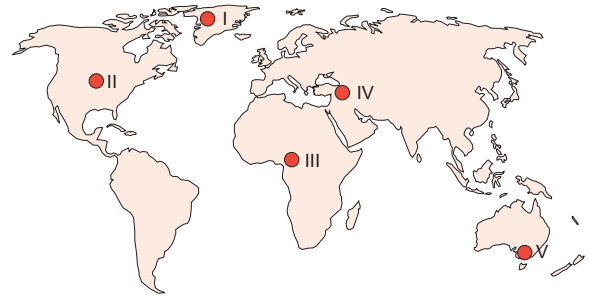
- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3. Doğada insan etkisi olmayan her olay ve olgu doğal olay olarak adlandırılır. İnsan ve doğa arasında karşılıklı bir etkileşim olduğu gibi doğal unsurlar arasında da bir etkileşim vardır.

Aşağıda verilenlerin hangisi doğal unsurlar arasındaki etkileşime örnek verilemez?

- A) Avustralya'da 2020 yılında başlayan ve dört ay söndürülemeyen orman yangınlarında binlerce hayvanın yaşamını kaybetmesi
- B) Endonezya'da 2011 yılında meydana gelen deprem sonrasında oluşan tsunaminin kıyı şeridini değiştirmesi
- C) Hindistan'da muson yağışlarına bağlı olarak haziran ve temmuz aylarında yaşanan heyelanlarda artış görülmesi
- D) Küresel ısınmaya bağlı olarak kutuplardaki buzulların erimesiyle Hint Okyanusu'ndaki Maldiv Adaları'nın deniz istilası tehdidi yaşaması
- E) Savanlar bölgesinde yaz yağışlarına bağlı olarak hayvan sürülerinin kuzey-güney doğrultusunda göç etmesi

4. İklim koşulları insanın giyinme ve beslenme koşullarını kontrol eden en önemli faktördür.



Haritada gösterilen alanların hangilerinde yıl içinde giysi değiştirme ihtiyacı daha azdır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) IV ve V

5. Teknolojik gelişmenin yetersiz olduğu alanlarda doğal çevrenin insan yaşamı üzerindeki etkisi fazladır.

Aşağıda verilen bölgelerin hangisinde insanlar doğal çevre şartlarının olumsuzluklarından gelişmiş teknoloji sayesinde daha az etkilenir?

- A) Kuzey Afrika
B) Gine körfezi
C) Kongo Havzası
D) Orta Asya
E) Batı Avrupa

6. Coğrafya yeryüzünde meydana gelen doğal olayları ve bunların insan yaşamına etkilerini sorgularken insanın doğa üzerindeki etkilerini de ele alır. İnsanların bazı faaliyetleri doğanın etkisinde iken, bazı faaliyetlerini sürdürürken doğada bazı değişiklikler yapar.

Aşağıdakilerden hangisi etkinliklerini sürdürürken insanın doğada yaptığı değişikliklerden biri değildir?

- A) Suyun depolanması için barajlar yapılması
B) Engebeli alanlarda tünel, viyadük köprüler yapılması
C) Bataklıkların tarım alanlarına dönüştürülmesi
D) Sulama kanalları inşa edilmesi
E) Yeni kıtaların keşfi ve yerleşmeye açılması

7. Doğal çevre ve insan karşılıklı etkileşim içindedir.

Aşağıdakilerden hangisi insanın doğal çevre üzerindeki etkisine örnek gösterilebilir?

- A) Kuzey Anadolu Dağları'nın uzanış doğrultusunun iç kesimlerle ulaşımı zorlaştırması
B) İç bölgelerde kırsal yapılarda kerpiç malzeme kullanılması
C) Ege kıyılarında tarımsal üretimin delta ovalarında toplanması
D) Erzurum Kars Platosu'nda verimli topraklara rağmen tarımsal üretimin az olması
E) Ovit Dağı Tüneli'nin tamamlanması ile ulaşım süresinin kısılması

8. • İlk medeniyetler ılıman iklim koşullarının olduğu Orta Kuşak'ta kurulmuştur.
• Volkanik arazilerin çevresi verimli topraklara sahip olduğu için yerleşim alanı olarak daha fazla tercih edilmiştir.
• Ormanlık alanların bulunduğu yerlerde insanlar evlerini ahşap malzeme kullanarak yapmışlardır.

Yukarıdaki verilen durumlar incelendiğinde;

- I. İnsanlar doğal çevre koşullarından etkilenmiştir.
II. İnsanlar doğal çevreyi değiştirmişlerdir.
III. İnsanlar doğal çevre koşulları ile uyumlu bir şekilde yaşamışlardır.

İfadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

9. Doğayı oluşturan ortamların birbirleriyle etkileşimi doğal ortamı meydana getirir.

Aşağıdakilerden hangisi doğal ortamı oluşturan unsurlardan biri değildir?

- A) Atmosfer B) Litosfer C) Astenosfer
D) Biyosfer E) Hidrosfer

10. Sanayi ve teknolojinin geliştiği alanlarda doğal çevrenin insan faaliyetleri üzerindeki etkisi daha sınırlıdır.



Yukarıdaki haritada numaralandırılan alanların hangisinde doğal şartların insan faaliyetleri üzerindeki etkisi daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Doğa ve İnsan Etkileşimi

11. Aşağıdakilerden hangisi insanın doğal çevreyi ihtiyaçları doğrultusunda değiştirmesine örnek olarak verilemez?

- A) Konya Beyşehir Gölü'nün milli park ilan edilmesi
- B) Kocaeli Dilovası'nda sanayi tesisi açılması
- C) İstanbul'da Avrupa ve Asya'yı birbirine bağlanan Marmaray'ın inşa edilmesi
- D) Denizin doldurması ile Ordu - Giresun Havaalanı'nın inşa edilmesi
- E) Akarsular üzerine barajlar yapılarak elektrik üretilmesi

12. Kuzey Kutup Dairesi'ne yakın yerlerde yaşayan insanlar iglo adı verilen buzdan evlerde yaşamış balıkçılık faaliyetleri ile uğraşmışlardır. Mezopotamya'da ise evler genellikle kerpiçten yapılmış, tarım önemli bir geçim kaynağı olmuştur.

Parçadaki bilgilere bakılarak,

- I. Doğal çevre insanın yaptığı faaliyetler üzerinde belirleyicidir.
- II. İnsanlar doğal çevrenin imkanlarından yararlanır.
- III. İnsanlar doğal çevreyi kendi ihtiyaçları doğrultusunda değiştirmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

13. Doğal şartlara bağlı olarak insanlar yaşadığı alanda kolaylıkla ulaşabileceği, o alana uygun ekonomik faaliyetlere yönelir. Bu bağlamda insanlar yaptığı ekonomik faaliyetlerde doğadan etkilenir.

Aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi "Doğa insanı etkiler." yargısına uygun değildir?

- A) Norveç'te yapılan balıkçılık faaliyetleri
- B) Batı Avrupa'da yapılan sanayi faaliyetleri
- C) Brezilya'da yapılan ormancılık faaliyetleri
- D) Hindistan'da yapılan pirinç tarımı
- E) Moğalistan'da yapılan küçükbaş hayvancılık faaliyetleri

14. Eskimolar yaşadıkları yerlerde tarım imkânları kısıtlı olduğu için avcılık ve balıkçılıkla geçinirken, Güneydoğu Asya'da insanlar daha çok tarım, özellikle de pirinç tarımıyla uğraşmaktadır.

Bu iki bölge arasında görülen farklılığın temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toprak tiplerinin farklı olması
- B) Doğal çevrenin sunduğu imkânların farklı olması
- C) Dini inançların insanların beslenme şeklini etkilemesi
- D) Doğal bitki örtüsünün farklı olması
- E) İnsanların alışkanlıklarının farklı olması

15. Beşeri faaliyetlerin bir kısmı doğal çevreyi olumsuz olarak etkilemektedir.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu olumsuzluklara örnek olarak gösterilemez?

- A) Fosil yakıt kullanıma bağlı olarak küresel sıcaklık değerlerinin artması
- B) Dere yataklarının daraltılması sonucu taşkın olaylarının yaşanması
- C) Anızların yakılması sonucu toprak erozyonunun artması
- D) Rekreasyon alanlarını genişletmek amacıyla ağaçlandırma çalışması yapılması
- E) Yerleşme alanı açmak amacıyla bataklıkların kurutulması

16. Aşağıdakilerden hangisi "Doğa, insan yaşamı üzerinde mutlak bir belirleyicidir." yargısını destekleyici nitelikte değildir?

- A) Yer şekillerinin engebeli olduğu arazilerin seyrek nüfuslu olması
- B) Dünya nüfusunun büyük bir kısmının Orta Kuşak'ta yaşaması
- C) Afrika'da nüfusun başlıca yoğunlaşma alanının Nil nehri civarında olması
- D) Avustralya'nın orta kesimlerinde yerleşim alanlarının az olması
- E) Sibiryada Dikson adı verilen bir maden şehrinin kurulması

17. Aşağıdaki tabloda insanların yaptığı bazı faaliyetlerin doğa ile uyumluluğu gösterilmiştir.

	Faaliyet	Uyumlu	Uyumlu Değil
I	Anızların yakılması		✓
II	Alternatif enerji kaynaklarının kullanılması	✓	
III	Bataklıkların kurutularak tarım alanlarına dönüştürülmesi	✓	
IV	Fabrikaların bacalarına filtreler takılması		✓
V	Ağaçlandırma çalışmalarının yapılması	✓	

İnsanların doğayı kullanma biçimleri, doğal ortama uyumluluk açısından değerlendirildiğinde numaralandırılan faaliyetlerden hangilerinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

18.



Yukarıdaki konutların yaygın olarak görüldüğü bir kırsal yerleşmede yaşayan bir kişi, yaşadığı bölgeyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisini kullanamaz?

- A) Temel geçim kaynağımız tahıl tarımıdır.
B) Su temini zaman zaman problem olmaktadır.
C) Evler genellikle birbirine uzaktır.
D) Yıllık yağış miktarı azdır ve daha çok ilkbahar aylarında yağış görülür.
E) Çevremizdeki yerleşmelerle ulaşım kolay sağlanmaktadır.

19. Doğal ortam ve insan faaliyetleri karşılıklı etkileşim içerisindedir.

Aşağıdaki olaylardan hangisinde doğal ortam şartlarının beşeri faaliyetler üzerindeki etkisi daha fazladır?

- A) Krakatau volkanının patlaması sonucu küresel sıcaklığın düşmesi
B) İstanbul'da şiddetli lodos fırtınası nedeniyle deniz ulaşımında aksamlar yaşanması
C) Karadeniz kıyılarında dalga aşındırması sonucu yüksek falezlerin oluşması
D) Mersin'de mağara tavanının çökmesi sonucu deprem oluşması
E) Rusya'da aşırı soğuklar sonucu Baykal gölünün donması

20. Kutup bölgelerinde yer alan buzullar, donmuş topraklar, dağ buzulları ve mevsimsel kar örtüsünden oluşan küredir.

Bazı özellikleri verilen doğal ortam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Atmosfer B) Hidrosfer C) Biyosfer
D) Kriyosfer E) Litosfer

OPTİK DEĞERLENDİRME



ÖĞRENCİ NO
943341

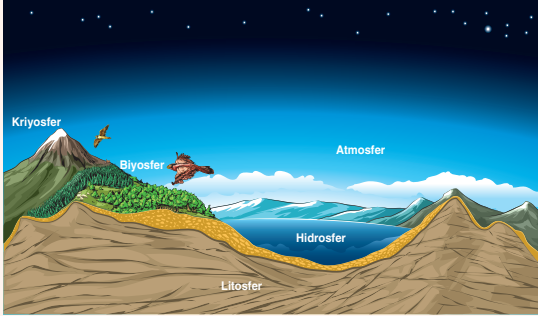
YANITLAR	
1	A B C D E
2	A B C D E
3	A B C D E
4	A B C D E
5	A B C D E
6	A B C D E
7	A B C D E
8	A B C D E
9	A B C D E
10	A B C D E
11	A B C D E
12	A B C D E
13	A B C D E
14	A B C D E
15	A B C D E
16	A B C D E
17	A B C D E
18	A B C D E
19	A B C D E
20	A B C D E
21	A B C D E
22	A B C D E
23	A B C D E
24	A B C D E
25	A B C D E
26	A B C D E
27	A B C D E
28	A B C D E
29	A B C D E
30	A B C D E

Tema 1. Dönem

Konu 1. Yazılı

DOĞA VE İNSAN ETKİLEŞİMİ

- Doğal ortam; litosfer (taş küre), atmosfer (hava küre), hidrosfer (su küre), kriyosfer (buz küre) ve biyosferden (canlı küre) oluşur.
- **Litosfer (Taş Küre):** Yerkürenin katılaşmış üst kısmı, yer kabuğudur.
- **Atmosfer (Hava Küre):** Yerküreyi çevreleyen gaz örtüsüdür.
- **Hidrosfer (Su Küre):** Yer kabuğunun çukur alanlarını dolduran büyük su kütleleridir. Denizler ve okyanuslar ile buzullar, akarsular ve yer altı suları hidrosfer içerisindedir.
- **Biyosfer (Canlı Küre):** Litosfer, atmosfer ve hidrosferdeki canlı yaşam alanlarıdır.
- **Kriyosfer (Buz Küre):** Kutuplardaki ve yüksek dağlık alanlardaki buzullar ve donmuş topraktan oluşan küredir.



Doğanın insana etkileri;

- Soğuk iklim özelliklerine sahip alanlardaki insanlar, kalın kıyafetler tercih eder.
- Ekvator çevresi gibi ağaçların fazla olduğu alanlarda mesken yapımında ahşap malzeme kullanılır.
- Çöl iklim bölgesinde su tutma özelliği fazla olan develer ulaşım aracı olarak kullanılır.

İnsanın doğaya etkileri;

- Gelişmiş ülkelerde engebeli yer şekillerinin bulunduğu alanlarda tünel, köprü ve viyadüklerle ulaşım geliştirilmiştir.
- Sanayileşme faaliyetlerine bağlı olarak fosil yakıt kullanımı küresel ısınmanın artması neden olmuştur.
 - Ülkelerin gelişmişlik özellikleri doğa insan etkileşimi üzerinde belirleyicidir.
 - Gelişmiş ülkelerde insanın doğa üzerindeki etkileri daha fazla olurken, az gelişmiş ülkelerde doğanın insan üzerindeki etkileri daha fazladır.

COĞRAFYANIN BÖLÜMLERİ

Fiziki Coğrafya

- **Jeomorfoloji:** Litosferi oluşturan unsurları ve yer şekillerinin oluşum sürecini inceler. Jeoloji, pedoloji, petrografi ve jeofizik bilimlerinden yararlanır.
- **Klimatoloji:** Atmosfer ve hava olaylarını, iklim elemanlarını ve yeryüzünde görülen iklim tiplerini inceler. Meteoroloji biliminden yararlanır.
- **Hidrografiya:** Deniz, göl, akarsu gibi ortamları inceleyen bilim dalıdır. Hidroloji, oseonografiya, limnoloji, potamoloji ve hidrojeoloji bilimlerinden yararlanır.
- **Toprak Coğrafyası:** Yeryüzünü kaplayan toprakları inceleyen bilim dalıdır..
- **Biyocoğrafya:** Bitki ve hayvan topluluklarının genel özelliklerini, etkileşimlerini ve yeryüzündeki dağılımlarını inceler. Biyoloji, botanik, zooloji ve tıp yararlandığı bilimlerdir.

Beşerî Coğrafya

- **Yerleşme coğrafyası:** Yerleşmelerin gelişimini, tiplerini, dağılımını ve mesken tiplerini inceler.
- **Nüfus coğrafyası:** Nüfusun özelliklerini, dağılımını, değişimini, hareketlerini ve nüfus politikalarını; bunların coğrafi ortamlar ve olaylarla etkileşimini inceler.
- **Ekonomik coğrafya:** İnsanların tarım, hayvancılık, ormancılık, madencilik, turizm, ticaret, sanayi, hizmetler vb. ekonomik faaliyetleri ile bu faaliyetlerin coğrafi olaylarla etkileşimini inceler.
- **Siyasi coğrafya:** Devletlerin jeopolitik konumlarını ve konumlarının dış siyasetteki etkilerini inceler.
- **Tarihi coğrafya:** Geçmişin coğrafi özelliklerini coğrafya biliminin yöntem ve ilkelerini inceler.
- **Enerji coğrafyası:** Tükenmeyen ve tükenen enerji kaynaklarını inceler.
- **Sanayi coğrafyası:** Sanayi faaliyetlerinin gelişim süreci, sanayi tesislerinin kuruluşunda etkili olan faktörleri inceler.
- **Ulaşım coğrafyası:** Ulaşımı etkileyen doğal ve beşerî faktörler, ulaşım ağlarını ve ulaşım araçlarını inceler.
- **Turizm coğrafyası:** Turizm etkinliklerinin türünü, bu etkinliklere katılan insan sayısını, bu etkinliklerin ekonomi üzerindeki etkisini inceler.

COĞRAFYA BİLİMİNİN GELİŞİMİ

İlk Çağ'da Coğrafya

- Coğrafya kelimesi, ilk kez İlk Çağ'da (MÖ III. yüzyıl) **Eratosthenes** tarafından kullanılmıştır.
- İlk coğrafi düşünceler Mezopotamya, Mısır ve Doğu Akdeniz'de yaşamış düşünürler tarafından ortaya konulmuştur.
- **Eratosthenes**, 21 Haziran'da İskenderiye ve Asvan arasında, güneş ışınlarının düşme açısındaki farktan yararlanarak bir derecelik meridyen yayı ve dünyanın çevre uzunluğunu gerçeğine yakın bir şekilde hesaplamıştır.
- Eratosthenes'in coğrafya ile ilgili yaptığı çalışmalara Roma Dönemi'nin en ünlü coğrafyacısı olan Amasyalı **Strabon**, 17 ciltlik **Gegraphe** adlı eserinde yer vermiştir.
- İlk Çağ'ın coğrafya alanında çalışmalar yapmış bir diğer bilim insanı da **İskenderiyeli Batlamyus**'dur.
- Batlamyus, **Geographica Syntaxis** adlı eserinde küremsi dünya yüzeyinin haritalama yöntemlerini anlatmış, başta dünya haritası olmak üzere çeşitli haritalar çizmiştir.

Orta Çağ'da Coğrafya

- Orta Çağ'da Batı dünyasının Hristiyan din adamlarının özgür düşünceleri kısıtlayıcı ve baskıcı tutumlarıyla, bilimsel çalışmalar gerilemeye başlamıştır.
- Orta Çağ'da Müslüman bilim insanları yazdıkları eserlerle coğrafya biliminin gelişmesine büyük katkı yapmıştır.
- **El-Harizmi**, Dünya'nın şekli hakkında kitap anlamına gelen **Kitap Suret el Arz**'ı yazmıştır.
- **El-Biruni**; Dünya'nın boyutları, yarı çapı, çevresi ve eksen eğikliği hakkında bilgi veren **Kanun el Maksudi**'yi yazmıştır.
- **Muhammet İdrisi**'nin **Kitabu Roger** adlı eseri bu çağda coğrafya alanında yazılmış önemli bir eserdir.
- **İbn Batuta**, İslam dünyasının büyük kısmını ve Hindistan'ı gezmiş, 29 yıl süren seyahatleri boyunca edindiği bilgileri yazdığı seyahatnamesinde toplamıştır.
- **İbn Haldun**'un **Mukaddime** isimli eseri yazmıştır.

Yeni Çağ'da Coğrafya

- Bu dönemde Rönesans hareketleri Avrupa'da bilimin tekrar gelişmeye başlamasında etkili olmuştur.
- **Bartelme Diyaz**'ın Ümit Burnu'nu keşfi, **Vasco da Gama**'nın Hindistan'a deniz yoluyla ulaşması, **Kristof Kolomb**'un Amerika'yı keşfi, **Magellan**'ın başlatıp **Sebastian Del Cano**'nun tamamladığı dünyanın etrafının dolaşılması bu dönemde yapılan önemli keşiflerdir.

- Yeni Çağ'da Osmanlı Devleti'nde;

- **Piri Reis** (1465-1554) çizdiği dünya haritası ve yazdığı **Kitab-ı Bahriye** isimli eserleriyle dünyaca tanınmıştır.
- **Katip Çelebi**'nin yazdığı **Cihannüma** (Dünya'nın Aynası) bu çağın en önemli coğrafya eserlerindendir.
- **Evlia Çelebi** (1611-1682) Orta Doğu, Avrupa ve Kuzey Afrika'da birçok ülkeyi gezmiş, **Seyahatname** adlı eserinde gezdiği yerlerle ilgili bilgileri detaylı bir şekilde anlatmıştır.

Yakın Çağ'da Coğrafya

- Coğrafyanın metodolojisi bu çağda oluşturulmuştur.
- Coğrafya biliminin bölümleri ve konuları günümüzdeki şeklini almış ve pek çok bilim insanı coğrafya bilimine yeni alanlar kazandırmıştır.
- **Von Humbolt** coğrafya biliminin ilkelerini ortaya koymuş ve fiziki coğrafyanın öncüsü olmuştur. Çalışmalarını **Cosmos** isimli eserinde toplamıştır.
- Coğrafya İlminde Tarihi Esaslar ve Mukayeseli Genel Coğrafya adlı eserin sahibi **Karl Ritter** beşerî coğrafyanın öncüsü olmuştur.
- **Carl Sauer** kültürel coğrafya konusunda çalışma yapmış ve bu alanın öncüsü olmuştur.
- Yakın Çağ'ın ünlü Fransız coğrafyacısı **P. Vidal de la Blache** bölgesel coğrafya akımının öncüsü olmuştur.

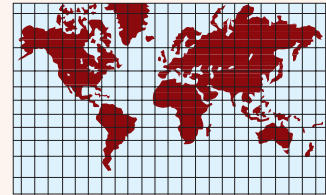
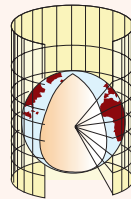
HARİTA BİLGİSİ

- Yeryüzünün tamamının ya da bir kısmının kuş bakışı olarak belli bir oranda küçültülerek düzlem üzerine aktarılmasına ise harita denir.
- Bir alanın kuş bakışı görünümünün ölçek kullanılmadan düzlem üzerine aktarılmasına ise kroki denir.
- Haritalarda hatalar gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark, ölçek ve Dünya'nın şeklinden kaynaklanır.

Projeksiyon Türleri

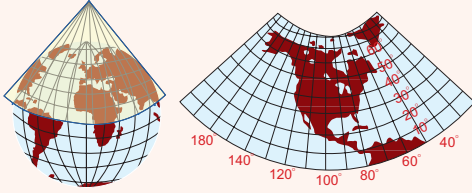
Silindirik Projeksiyon:

- Bu yöntemle çizilmiş haritalarda kâğıdın küreye temas ettiği Ekvator ve çevresinde hata oranı en az olur. Ekvator'dan kutuplara doğru hata oranı artar.

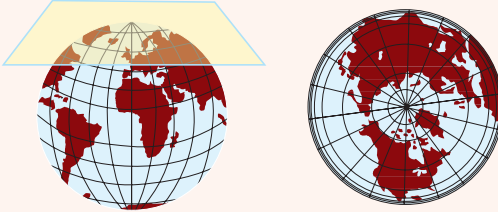


Konik Projeksiyon:

- Bu yöntemle çizilmiş haritalarda kâğıdın küreye temas ettiği orta enlemlerde hata oranı en az olur.

**Düzlem Projeksiyon:**

- Bu yöntemle çizilmiş haritalarda kâğıt, haritası çizilmek istenen bölge üzerine temas ettirilir. Genellikle kutup bölgelerinin çiziminde kullanılır.

**Harita Unsurları**

- Haritanın çizim amacına uygun **başlık**
- Çizilen alanın Dünya üzerindeki yerini gösteren **coğrafi koordinat**
- Haritanın küçültme oranını gösteren **ölçek**
- Harita sembollerin anlamını gösteren **lejant**
- Haritanın yönünün belirlenmesinde kullanılan **yön oku**

Kullanım Amaçlarına Göre Haritalar**Genel haritalar:**

- Bir bölgenin doğal unsurlarının ve yapay unsurlarının gösterildiği haritalardır.
- Türkiye fiziki haritası, Türkiye idari bölünüş haritası, genel haritalara örnek verilebilir.

Tematik haritalar:

- Harita üzerine bölge ile ilgili mekânsal verilerin aktarılmasıyla oluşan haritalardır.
- Dünya toprak haritası ve Sivas ilinin jeoloji haritası, tematik haritalara örnek olarak verilebilir.

Haritalarda Ölçek

- Dünya üzerindeki bir yerin haritaya aktarılması aşamasında kullanılan küçültme oranına ölçek denir.

Kesir Ölçek:

- Haritaların ölçeğinin kesirli sayılar ile ifade edilmesidir. 1/10.000

Çizgi Ölçek:

- Haritaların ölçeğinin eş bölmeli (çentik) çizgiler üzerinde ifade edilmesidir.

**Ölçeklerine Göre Haritalar:**

- Haritalar büyük, orta ve küçük ölçekli olmak üzere üçe ayrılır.
- Ölçeğin paydasındaki sayı büyüdükçe ölçek küçülür.

**Ölçeğin paydasındaki sayı büyüdükçe;**

- Küçültme oranı artar.
- Bozulması (hata oranı) artar.
- Ayrıntıyı gösterme gücü azalır.
- Haritanın kapladığı alan daralır.
- Haritada iki nokta arasındaki uzaklık azalır.

Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS):

- CBS; bugün coğrafyacıların, çeşitli mühendislik alanlarındaki uzmanların ve hatta günlük hayatta insanların çok farklı alanlarda kullandığı gelişmiş bir sistemdir.
- CBS'nin çalışma sistemi ve yapısı şunlardır:
 - Haritalama için toplanan mekânsal veriler, belirli bir düzen içinde depolanır ve saklanır.
 - Sistemde depolanan bütün bilgiler mekânsal yani coğrafi tabanlı olarak bütün koordinatları ile birlikte depolanır.
 - Depolanmış bilgiler istenildiği anda değiştirilebilir veya dönüştürülebilir.
 - Bilgiler istenildiği anda sunulabilir, sorgulanabilir, analiz edilebilir ve kullanılabilir.
 - Haritalama veya rapor oluşturma yapılabilir.

Uzaktan Algılama Yöntemi:

- Atmosfer veya uzayda bir platforma yerleştirilmiş algılayıcı aracılığıyla yeryüzündeki fiziki ve beşerî her türlü mekânsal özelliğe ait bilginin toplanması, incelenmesi ve kaydedilmesi yöntemidir.

Mekânsal Verilerin Haritaya Aktarılması

Haritalarda mekânsal verilerin gösterilmesinde üç temel sembol kullanılır. Bunlar nokta, çizgi ve alandır.

- **Noktalama Yöntemi:** Bu yöntemle yerleşmeler, nüfus, sanayi tesisleri, tarım ürünlerinin dağılışı, okullar vb. pek çok özellik gösterilebilir.
- **Çizgi Yöntemi:** Akarsular, yollar, sınırlar vb. özelliklerin harita üzerinde çeşitli biçimlerdeki çizgilerle gösterilmesidir.
- **Alan Yöntemi:** Yeryüzünde geniş yer kaplayan göl, ova, orman, idari bölge vb. alanların harita üzerinde hücreler içine alınarak buraların farklı renk, işaret ve tonlamalar ile gösterilmesi yöntemidir.

Haritalarda Dağılışı Gösterme Yöntemleri

Korokromatik Haritalar: Yayılış alanları gösterilmek istenen bir coğrafi unsurun farklı renk veya desenler kullanılarak ifade edildiği tematik haritalardır.

Koroplet Haritalar: Belirli sınırların ((kıtı, il, ilçe) bir coğrafi unsura ait sayısal değerlere göre renk veya desenlerle gösterildiği nicel haritalardır.

İzoplet ve İzometrik Haritalar: Belirli bir ögenin eşit yoğunluk veya dağılım değerlerinin birleştirilmesiyle oluşan hatların gösterildiği tematik haritalardır.

Noktalama Haritaları: Mekansal bir verinin dağılışı göstermek için sembollerin kullanıldığı haritalardır.

Oransal Sembol Haritaları: Bir konuya ait verilerin ölçeklendirilmiş semboller ya da şekillerle gösterildiği haritalardır.

Akış Haritaları: Bir coğrafi unsurun hareket miktarını ve yönünü gösteren haritalardır.

Kartogram Haritaları: Kıtı, ülke veya il alanlarının verilerinin büyüklüğüne göre boyutlandırıldığı tematik haritalardır.

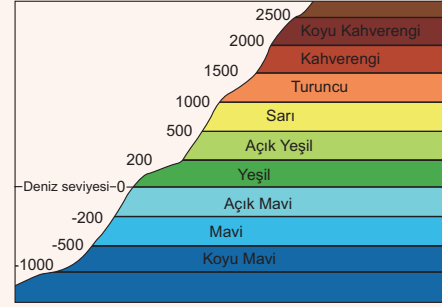
Haritalarda Yükselti ve Yer Şekillerinin Gösterimi

Kabartma Yöntemi:

- Yer şekillerinin üç boyutlu kabartması yapılarak elde edilir.
- Bu yöntem yer şekillerini gerçeğe en yakın gösteren yöntemdir.
- Bu yöntem ile yapılan haritalar taşınması, saklanması ve yapımı zor olduğu için fazla tercih edilmez.

Renklendirme Yöntemi:

- Yer şekilleri, yükselti basamaklarına göre yükselti arttıkça değişen renkler kullanılarak gösterilir.
- Bu yöntem ile fiziki haritalar elde edilir.
- Fiziki haritalarda okyanusların ve denizlerin derinliği arttıkça mavi rengin koyulaşan tonları kullanılır.

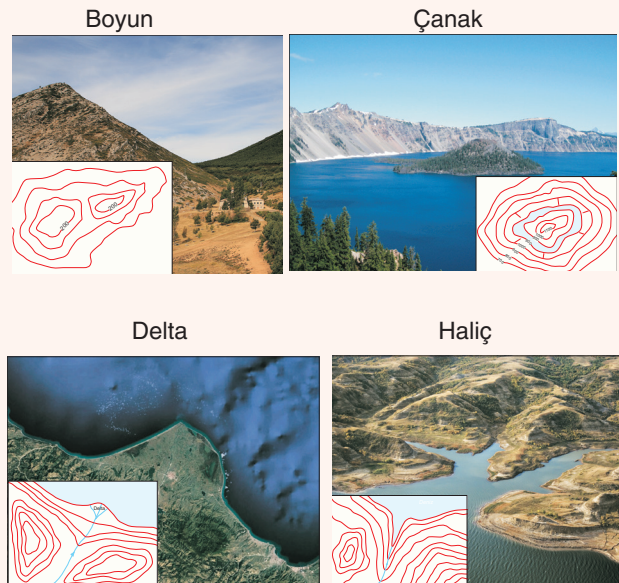


Eş Yükselti Eğrisi (İzohips) Yöntemi:

Deniz seviyesinden itibaren yükseltileri aynı olan noktaların birleştirilmesiyle elde edilen eğrilerin kullanıldığı yöntemdir.

- Eş yükselti eğrileri kapalı eğrilerdir.
- En dıştaki eğriden içe doğru yükseltileri artar.
- Bir eş yükselti eğrisi üzerindeki tüm noktaların yükselti değeri aynıdır.
- Eş yükselti eğrileri birbirlerini kesmez.
- Bir izohips haritasında eş yükselti eğrileri arası yükselti farkı (eküidistans değeri) eşittir. Eküidistans değeri, izohips haritasının ölçeğine bağlı olarak değişir.
- İzohips haritasında 0 metre eğrisi kıyı çizgisini gösterir.
- Eş yükselti eğrilerinin birbirine yakın olduğu alanlarda eğim fazla, birbirinden uzaklaştığı alanlarda eğim azdır.
- En içteki eş yükselti eğrisinin içinde nokta, üçgen veya artı işaretiyle gösterilen yerler o alanın en yüksek noktasını gösterir.
- Birbirini çevrelemeyen komşu eş yükselti eğrilerinin yükselti değeri aynıdır.

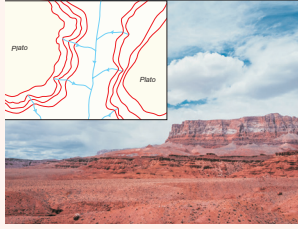
Eş Yükselti Eğrileri ile Yer Şekillerinin Gösterilmesi



Falez



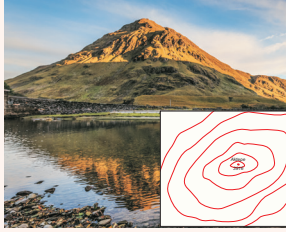
Plato



Şelale



Tepe



Vadi



Sırt



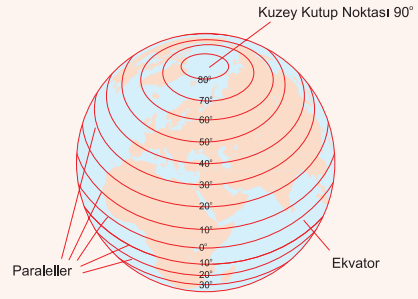
Profil Çıkarma

- Eş yükselti eğrileriyle oluşturulan izohips (topoğrafya) haritalarından profil çıkarma işlemi yapılabilir.
- Profil çıkartmak için topoğrafya haritası üzerinde profili çıkarılacak bir doğrultu belirlenir. Bu doğrultudaki eş yükselti eğrilerinin yükselti değerleri bulunur ve eş yükselti eğrilerinin yükseltilerine göre iz düşümleri alınır.

KOORDİNAT SİSTEMİ

Paralel:

- Ekvator çizgisine paralel uzanan hayali dairelerdir.
- Başlangıç paraleli Ekvator'dur.
- En uzun paralel dairesi olan Ekvator, Dünya'yı kuzey ve güney yönünde iki eşit parçaya ayırır.
- Paraleller, Ekvator çizgisine paralel olarak doğu ve batı yönünde uzanır.
- Ardışık iki paralel dairesi arasında bir derecelik açı ve yaklaşık 111 km mesafe vardır.
- Ekvator çizgisinden her iki kutup noktasına doğru gidildikçe paralel dairelerinin boyları kısalmır.
- Kuzey Yarım Küre'de 90 tane ve Güney Yarım Küre'de 90 tane olmak üzere toplam 180 tane paralel dairesi vardır.

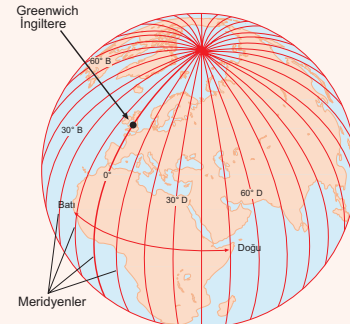
H
I
Z
R
E
N
K

Enlem:

- Dünya üzerindeki herhangi bir noktanın Ekvator düzlemine olan uzaklığının açı cinsinden değeridir.
- Ekvator çizgisinden kutup noktalarına doğru gidildikçe Güneş ışınlarının yere düşme açısının değişmesine bağlı meydana gelen değişimlere enlem etkisi denir.

Meridyen:

- İki kutup noktası arasında uzanan, hayali dairelerdir.
- Başlangıç Meridyeni, İngiltere'deki Greenwich Gözlem-e-vi'nin bulunduğu yerden geçer ve Dünya'yı doğu ve batı olarak iki eşit parçaya ayırır.
- Başlangıç Meridyeni'nin doğusundaki kısmına Doğu Yarım Küre, batısındaki kısmına Batı Yarım Küre denir.
- Meridyenler arasındaki yerel saat farkı her yerde 4 dakikadır.
- Ardışık iki meridyen yayı arasındaki mesafe yalnızca Ekvator çizgisi üzerinde yaklaşık 111 km'dir.
- Ekvator çizgisinden kuzey ve güney yönüne gidildikçe meridyenler arası mesafe azalır.
- Meridyen yayları kutup noktalarında birleşir ve boyları birbirine eşittir.
- Doğu Yarım Küre'de 180 tane, Batı Yarım Küre'de 180 tane olmak üzere toplam 360 tane meridyen vardır.
- Meridyen yaylarının numara değeri Doğu Yarım Küre'de doğuya doğru, Batı Yarım Küre'de batıya doğru artar.
- Anti meridyen, bir meridyen yayını 180'e tamamlayan diğer yarım küredeki meridyendir.



Boylam:

- Dünya üzerinde herhangi bir yerin başlangıç meridyenine uzaklığının açı cinsinden değeridir.
- Başlangıç Meridyeni'nden doğuya ve batıya doğru gidildikçe görülen değişimler boylam etkisi ile açıklanır.
- Boylam, zaman kavramı (yerel saat) üzerinde etkilidir.

Yerel Saat:

- Güneş'in ufuk düzlemindeki konumuna göre belirlenen zaman kavramıdır.
- İnsanların Güneş'in ufuk düzlemindeki konumuna göre yapmış olduğu tüm faaliyetlerde yerel saat kullanılır.

Uluslararası Saat:

- Yerel saatin günlük yaşamda kullanılması, ülkeler arasında ve ülke içinde zaman birlikteliğinin sağlanmasını zorlaştırdığı için uluslararası saat dilimleri geliştirilmiştir.
- Dünya 15°lik (1 saat) boylam farkından oluşan 24 tane saat dilimine ayrılmıştır.
- Doğudaki saat dilimleri +1, +2, ... şeklinde numaralandırılırken batıdaki saat dilimleri -1, -2, ... şeklinde numaralandırılır.

Ulusal (Ortak) Saat:

- Ülkeler, kendi sınırları içinden geçen bir boylamının yerel saatini ortak saat kabul eder ve kullanır.
- Doğu ve batı yönündeki genişliği fazla olan ülkeler birden fazla ortak saat kullanabilir.
- Örneğin Kanada, Rusya Federasyonu gibi.
- Türkiye gibi doğu ve batı yönünde dar olan ülkeler ise aynı anda tek bir ortak saat kullanır.
- Türkiye'de 45°D meridyeni ortak saat olarak kullanılmaktadır.

Coğrafi Konum

- Konum, mutlak ve göreceli konum olarak ikiye ayrılır.

Mutlak Konum

- Dünya üzerindeki bir alanın Ekvator'a ve Başlangıç Meridyeni'ne göre konumunu ifade eder.

Göreceli Konum:

- Dünya üzerindeki bir yerin kıtalara, denizlere, boğaz ve kanallara, ülkelere, yer şekillerine, yer altı ve yer üstü zenginliklerine göre belirlenen konumudur.
- Göreceli konum; iklim özellikleri, bitki örtüsü, tarım ürünleri, ekonomik faaliyetler, ulaşım, nüfus ve yerleşme özellikleri, jeopolitik özellikler gibi unsurlar üzerinde etkilidir.

Türkiye'nin Coğrafi Konumu

Türkiye'nin Mutlak Konumu



- Türkiye, 36° kuzey enlemi ile 42° kuzey enlemi arasında ve 26° doğu boylamı ile 45° doğu boylamı arasında yer alır.
- Türkiye, Kuzey Yarım Küre'de yer alır. Bu durum, Türkiye'nin güneyinden kuzeyine doğru gidildikçe bazı özelliklerin değişmesine neden olur. Bu özellikler şunlardır:
 - Güneş ışınlarının yere düşme açısı azalır.
 - Sıcaklık, enleme bağlı olarak azalır.
 - Cisimlerin gölge boyu uzar.
 - Deniz suyu tuzluluk oranı azalır.
 - Kalıcı kar sınırı deniz seviyesine yaklaşır.
- Dört mevsimi belirgin olarak yaşanır.
- Türkiye'nin kuzeyi ile güneyi arasındaki kuş uçuşu uzaklık 666 km'dir.
- Türkiye'nin doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkı 76 dakikadır.
- Türkiye, +2 ve +3. saat dilimlerinde yer alır.

Türkiye'nin Göreceli Konumu:



- Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarının birbirine en yakın olduğu yerde bulunur.
- Petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynaklarının rezerv miktarının fazla olduğu Orta Doğu ülkeleri ile sınır komşusudur.
- Karadeniz'in çıkış noktaları olan İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazı'na sahiptir.
- Üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada ülkesidir. Asya kıtası ile Avrupa kıtasını en kısa mesafede birbirine bağlayan transit ticaret yollarına ve enerji nakil hatlarına sahiptir.
- Aynı anda sınırları içerisinde farklı iklim özellikleri görülür.

COĞ.9.1.2. Örnek olay, olgu veya konu üzerinden mekânsal düşünme ile coğrafya öğrenmenin önemini çözümleyebilme

1. İnsanlar, yaşamlarını sürdürebilmek için doğal çevre ile uyumlu bir yaşam tarzı benimsemiştir. Ancak doğal çevre insanlara farklı imkânlar sunar. Bu durum; insanların beslenme, giyinme, ekonomik faaliyetler gibi özelliklerinin farklılaşmasına neden olur.

Buna göre insanların beslenme ve giyinme alışkanlıklarının doğal koşullardan etkilenmesini örneklerle açıklayınız. (20 Puan)

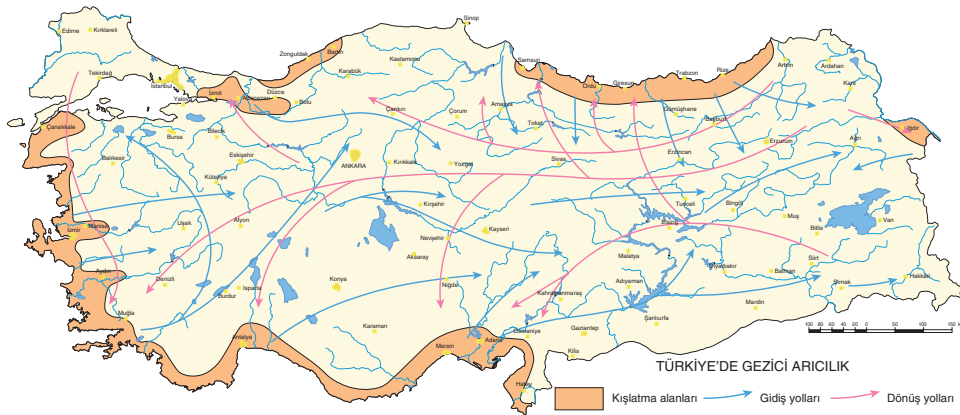
COĞ.9.1.3. Coğrafya biliminin gelişimi hakkında bilgi toplayabilme

2. Orta Çağ Avrupası'nda coğrafya, diğer bilimlerde olduğu gibi uzun bir duraklama dönemine girmiştir. Bu dönemde coğrafya bilim mirasına Makdisi, İbn Hurdazbih, Mesudi, İbni Sina ve Biruni gibi İslam coğrafyacıları katkı sunmuştur.

Buna göre Orta Çağ'da Avrupa'da coğrafya biliminin gelişiminde duraklama yaşanmasında etkili olan durumu yazınız. (20 Puan)

COĞ.9.2.1. Harita uygulamaları yapabilme

3. Aşağıdaki haritada Türkiye'de gezici arıcılığın kışlatma alanları ve gidiş-dönüş yolları gösterilmiştir.



Bu haritanın hazırlanmasında kullanılan yöntemi yazınız. (20 Puan)

COĞ.9.2.2. Türkiye'nin konum özelliklerini algılayabilme

4. Türkiye'nin coğrafi konum analizini SWOT analiz tekniğine göre yapınız. (20 puan)

Güçlü yönler
•
•
Zayıf yönler
•
•
Fırsatlar
•
•
Tehditler
•
•

COĞ.9.2.3. Mekânsal bilgi teknolojilerini oluşturan bileşenleri çözümleyebilme

5. Uzaktan algılama teknikleriyle elde edilen mekânsal veriler haritalara aktarılırken noktasal, çizgisel ve alansal olmak üzere üç çeşit yöntem kullanılır.

Buna göre noktasal, alansal ve çizgisel yöntemin kullanıldığı yer şekillerini örnekler ile açıklayınız. (20 puan)

Tema Doğal Sistemler ve Süreçler

Konu Basınç ve Rüzgârlar

Öğrencinin Adı Soyadı:

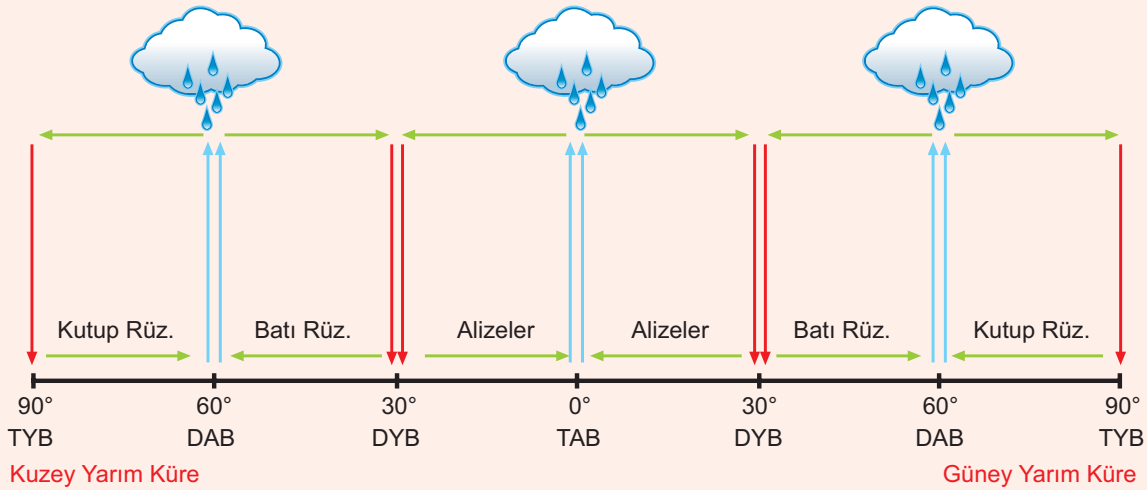
Sınıf:

No:

ANAHTAR
KAVRAMLAR

Aşırı hava olayları, atmosfer, basınç, biyoçeşitlilik, biyosfer, denizellik, dönme ve dolanma hareketi, ekosistem, eksen eğikliği, geoit, güneşlenme süresi, halk takvimi, hidrosfer, iklim, iklim sistemi, karasallık, kentsel ısı adası, kriyosfer, küresel iklim değişikliği, litosfer, mevsim, nem, okyanus akıntısı, rüzgâr, sıcaklık, topoğrafik faktörler, yağış

ÖN BİLGİLER



Alizeler

- 30° enlemleri civarındaki dinamik yüksek basınç alanlarından, Ekvator çevresindeki termik alçak basınç alanına doğru eser.
- Kuzey Yarım Küre’de kuzeydoğudan, Güney Yarım Küre’de güneydoğudan eser.
- Başlangıçta sıcak ve kurudur, ancak denizlerin üzerinden geçerlerse, bünyelerine nem alarak, Tropikal Kuşak karalarının doğu kıyılarına yağış bırakırlar.
- Eskiden Avrupa’dan Amerika’ya ticaret yapmaya giden yelkenli gemiler Alizelerden faydalandıkları için bu rüzgârlara Ticaret Rüzgârları da denmiştir.

Batı Rüzgârları

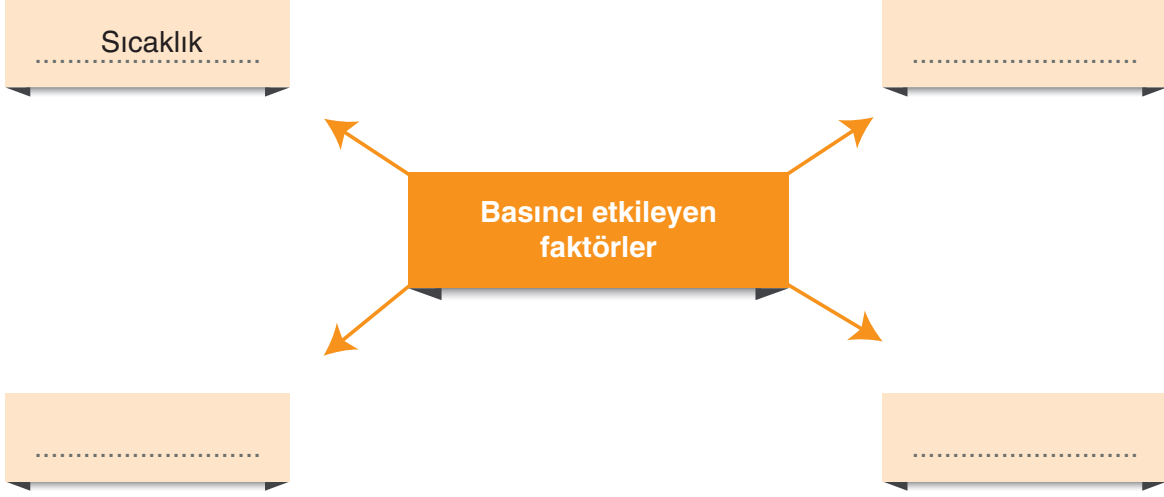
- 30° enlemleri civarındaki dinamik yüksek basınç alanlarından, 60° enlemlerindeki dinamik alçak basınç alanlarına doğru eser.
- Kuzey Yarım Küre’de güneybatıdan, Güney Yarım Küre’de kuzeybatıdan eser.
- Başlangıçta sıcak ve kurudurlar. Denizlerin üzerinden geçtiklerinde bünyelerine aldıkları nemden dolayı, Orta Kuşak karalarının batı kıyılarına bol yağış bırakırlar.
- 60° enlemleri civarında Kutup Rüzgârlarıyla karşılaşma bölgelerinde cephesel yağışlara neden olurlar.

Kutup Rüzgârları

- Kutuplardaki termik yüksek basınç alanlarından, 60° enlemlerindeki dinamik alçak basınç alanlarına doğru eser.
- Kuzey Yarım Küre’de kuzeydoğudan, Güney Yarım Küre’de güneydoğudan eser.
- Soğuk ve kurudurlar. Etkili oldukları alanlarda sıcaklığın düşmesine ve kar yağışlarına neden olurlar.
- 60° enlemleri civarında Batı Rüzgârlarıyla karşılaşma bölgelerinde cephesel yağışlara neden olurlar.

**ZİHİN
HARİTASI**

Aşağıda verilen zihin haritasındaki boş bırakılan alanları doldurunuz.



**FRAYER
DİYAGRAMI**

Aşağıda verilen diyagramdaki örnek ve örnek olmayan alanları doldurunuz.

Tanım	Özgün sembol
Yeryüzündeki sürekli basınç merkezleri arasında yıl boyunca aynı yönden esen rüzgârlardır.	

Sürekli Rüzgârlar

Örnek	Örnek olmayan
- Alize rüzgârları	- Muson rüzgârları

Basınç ve Rüzgârlar

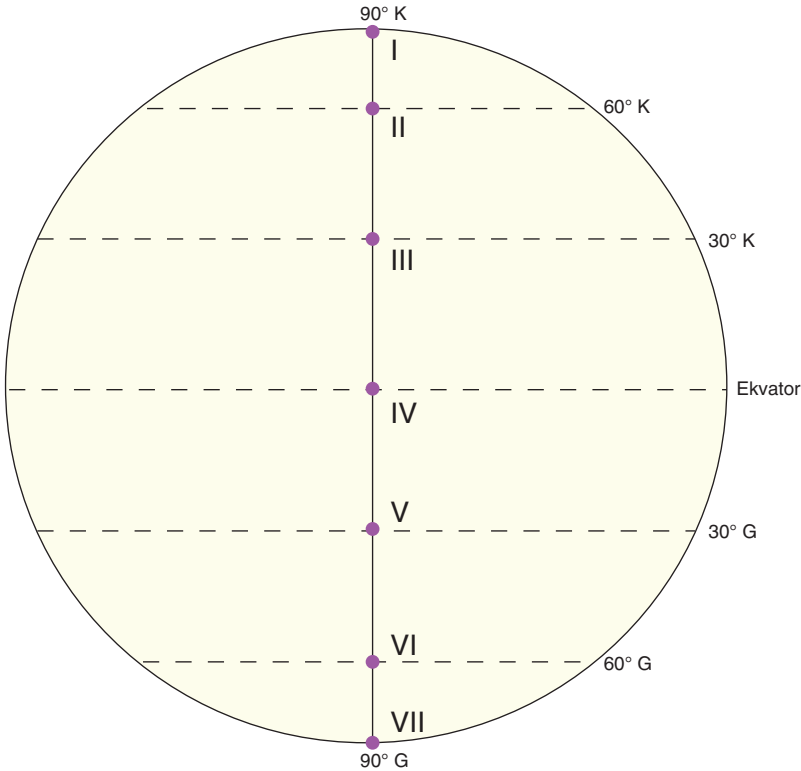
ANLAM ÇÖZÜMLEME TABLOSU

Aşağıdaki tabloda Akdeniz havzasında esen bazı yerel rüzgârlar gösterilmiştir. Bu rüzgârların sıcaklığa olan etkisini belirleyiniz.

Rüzgâr	Sıcaklığı artırır	Sıcaklığı düşürür
Mistral		✓
Hamsin		
Sirokko		
Krivetz		
Fön		
Etesien		
Bora		
Poyraz		
Samyeli		

DİLSİZ HARİTA

Küre üzerindeki numaralandırılan basınç merkezlerinin isimlerini örnekteki gibi doldurunuz.



I. Termik yüksek basınç

II.

III.

IV.

V.

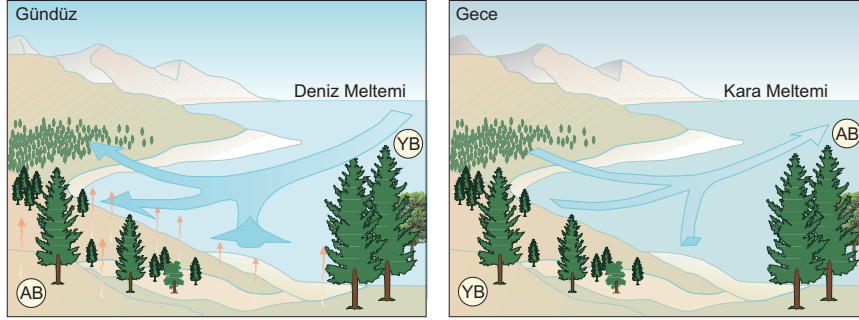
VI.

VII.

AÇIK UÇLU
SORULAR

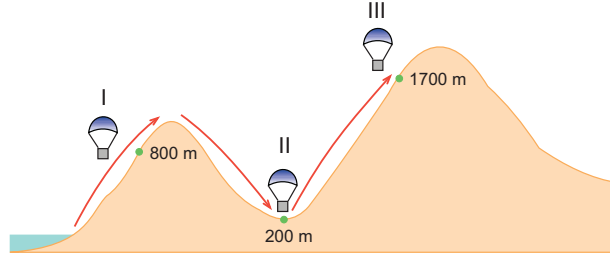
Aşağıda verilen soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdaki şekilde deniz ve kara meltemleri gösterilmiştir.



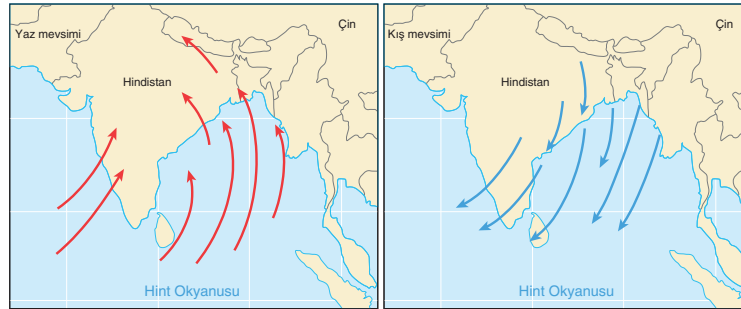
Bu rüzgârların gün içerisinde yön değiştirmesinin nedenlerini yazınız.

- 2.



Basınç yükselti ilişkisi düşünüldüğünde numaralandırılmış merkezleri basıncı en yüksek olandan en düşük olana doğru sıralayınız.

- 3.



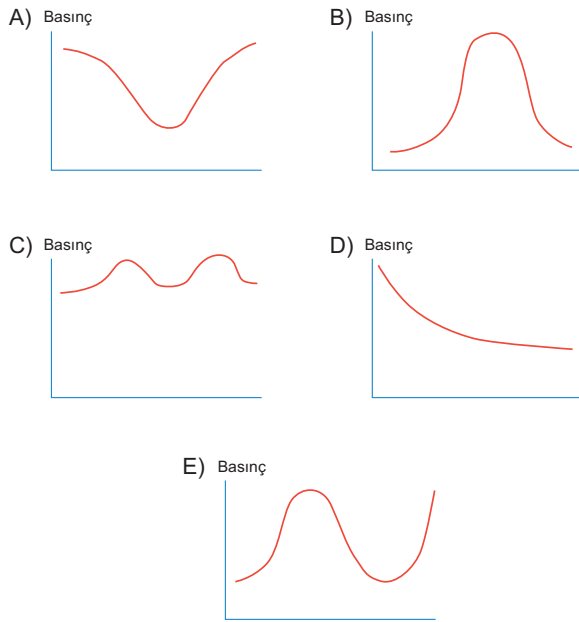
Haritada etkili olduğu alanların gösterildiği rüzgârların genel özelliklerini belirtiniz.

Basınç ve Rüzgârlar

1.



Yukarıdaki harita da ocak ayında ok yönünde hareket edildiğinde görülebilecek basınç değişimi aşağıdaki-lerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

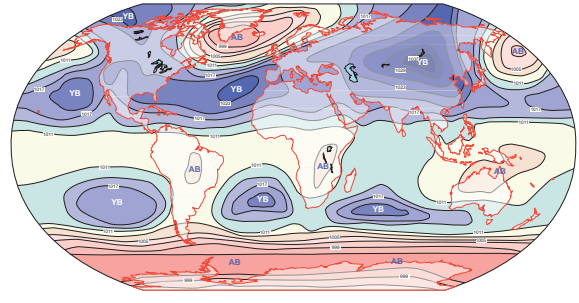


2. Sıcaklıkla basınç arasında ters orantı vardır. Isınan havanın hacmi genişler, hafifler ve yükselir. Yeryüzünde termik alçak basınç oluşur. Soğuyan havanın hacmi daralır, ağırlaşır ve yeryüzüne çöker. Böylece burada termik yüksek basınç oluşur.

Aşağıda verilen alanların hangisinde bu duruma bağlı olarak basınç değişimi fazla görülmez?

- A) Kanada'nın kuzeyi
B) Orta Asya
C) Kongo Havzası
D) Kuzeybatı Avrupa
E) Arjantin'in güneyi

3.



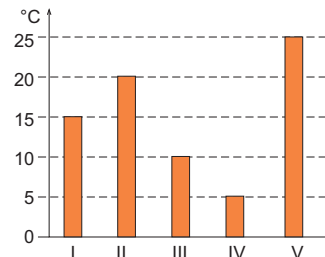
Yukarıda verilen ocak ayı izobar haritası incelendiğinde hangisine ulaşamaz?

- A) Ekvator çevresi kesintisiz alçak basınç alanı durumundadır.
B) Kuzey Yarım Küre'de yüksek basınç alanları daha geniştir.
C) Basınç değerlerinin en yüksek olduğu yer, Sibirya çevresidir.
D) Kuzey Yarım Küre'de karalar üzerindeki basınç değerleri denizlerdekinden daha yüksektir.
E) Güney Yarım Küre'de basınç değerlerinin yüksek olduğu yerler karalar üzerindedir.

4. Kutuplarda yıl boyunca yüksek basınç koşullarının görülmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava sıcaklığının düşük olması
B) Çizgisel hızın az olması
C) Bitki örtüsünden yoksun olması
D) Nem oranının az olması
E) Sıcaklık farklarının fazla olması

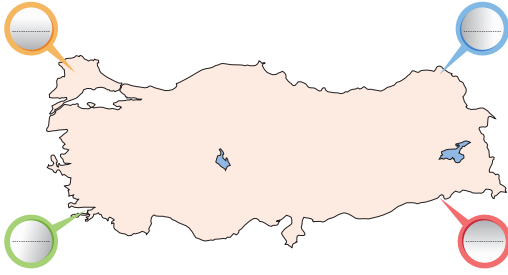
5. Aşağıda temmuz ayında Kuzey Yarım Küre'de yer alan beş merkezin gün içinde ölçülen en yüksek sıcaklık değerleri verilmiştir.



Basıncı etkileyen tek faktör sıcaklık olsaydı, hangisinin basınç değerinin daha yüksek olması beklenirdi?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6.



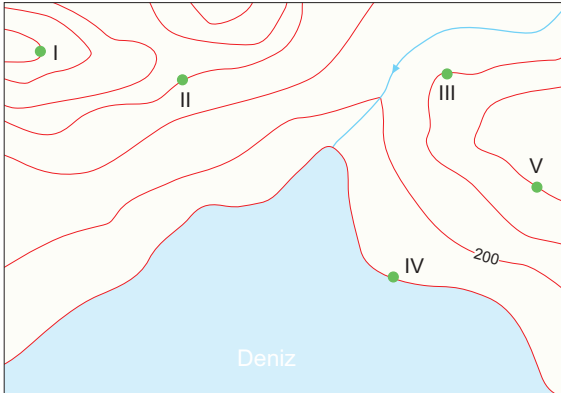
Yukarıdaki şemada verilen boşluklara Türkiye’de etkili olan basınç sistemleri yazıldığında, aşağıdaki-lerden hangisi dışarıda kalır?

- A) Basra TAB B) Aleut DAB
C) Asor DYB D) İzlanda DAB
E) Sibirya TYB

7. Türkiye’nin çevresindeki denizlerin nispeten daha ılık ve Anadolu Yarımadası’nın soğuk olduğu bir mevsimde, aşağıdaki basınç çiftlerinden hangilerinin daha baskın bir şekilde Türkiye üzerinde etkili olması beklenir?

- A) Asor DYB – Basra TAB
B) Basra TAB – Sibirya TYB
C) İzlanda DAB – Sibirya TYB
D) Asor DYB – İzlanda DAB
E) İzlanda DAB – Basra TAB

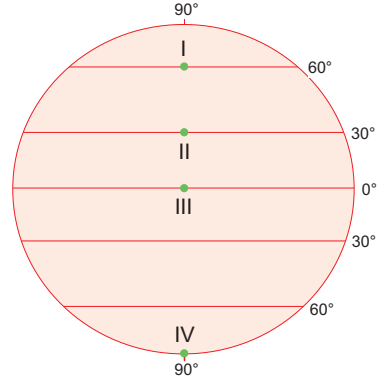
8. Aşağıda bir yörenin izohips haritası verilmiştir.



Basınç üzerinde yalnızca yükselti etkili olsaydı verilen noktaların hangisinde basınç daha fazla olurdu?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9.



Yukarıda küre üzerinde verilen numaralı yerlerde etkili olan termik ve dinamik basınçlar aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	Termik	Dinamik
A)	III - IV	I - II
B)	I - IV	II - III
C)	II - IV	I - III
D)	II - III	I - IV
E)	I - II	III - IV

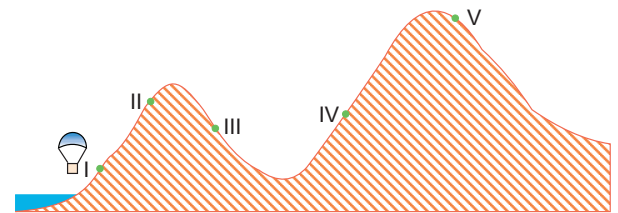
10. Kuzey Yarım Küre’de ocak ayında, yüksek basınç alanlarının daha geniş yer kaplamasında,

- I. Yükseltinin fazla olması
II. Karaların daha geniş alan kaplaması
III. Kuzey Yarım Küre’de kış mevsiminin yaşanması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

11. Aşağıda bir balonun seyahat güzergâhındaki beş nokta gösterilmiştir.



Bu noktaların hangisinde ölçülen basınç değeri daha düşüktür?

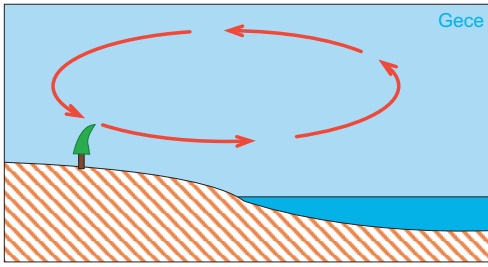
- A) I B) II C) III D) IV E) V

Basınç ve Rüzgârlar

12. Aşağıdakilerden hangisi alize rüzgârlarının özelliklerinden biri değildir?

- A) 30° enlemlerindeki dinamik yüksek basınç alanlarından Ekvator'daki termik alçak basınç merkezlerine doğru eser.
- B) Orta kuşağın batı kıyılarında etkili olur.
- C) Kuzey Yarım Küre'de kuzeydoğudan, Güney Yarım Küre'de güneydoğudan eser.
- D) Ticaret rüzgârı olarak bilinir.
- E) Sıcak kuşağın doğu kıyılarına yağış bırakır.

13.



Yukarıdaki şekilde gösterilen rüzgâr ve etkili olduğu yer için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Etki alanı dardır.
- B) Denizin sıcaklığı karadan yüksektir.
- C) Yağış oluşumuna neden olur.
- D) Karalarda yüksek basınç etkilidir.
- E) Denizlerde alçak basınç vardır.

14. Sürekli rüzgârlar ve mevsimlik rüzgârlar yağış oluşumu üzerinde etkili olurken, yerel rüzgârlar yağış oluşumu üzerinde etkili değildir.

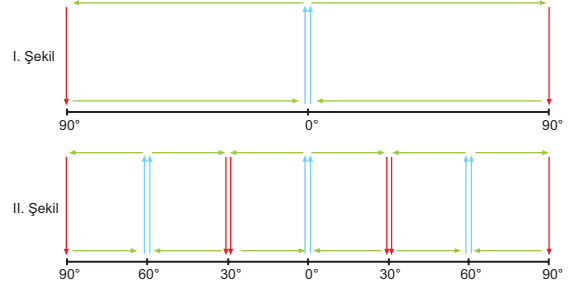
Buna göre,

- I. Muson
- II. Alize
- III. Meltem
- IV. Föhn
- V. Batı

rüzgârlarından hangilerinin yağış oluşturmaları beklenmez?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

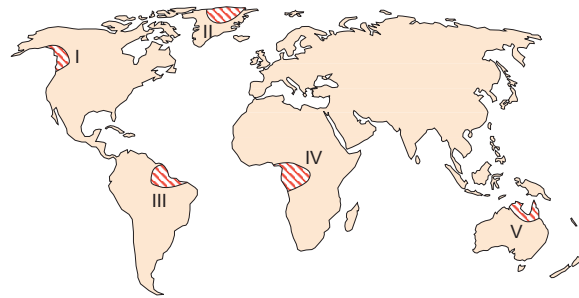
15. Aşağıdaki I. ve II. şekillerde yer küre üzerindeki sürekli basınç sistemleri ve bunlar arasında etkili olan rüzgârlar gösterilmiştir.



Buna göre, rüzgârların I. şekildeki gibi değil de II. şekildeki gibi etkili olmaları aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Dünya'nın geoit şekliyle
- B) Dünya'nın günlük hareketiyle
- C) Dünya'nın yıllık hareketiyle
- D) Dünya'nın yörüngesinin şekliyle
- E) Eksen eğikliğiyle

16.



Yukarıdaki haritada gösterilen numaralı alanlardan hangisi yıl boyunca Batı rüzgârlarının etkisinde kalır?

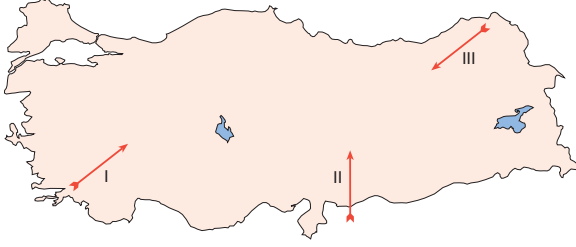
- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

17. Tropikal kuşakta, mayıs ve ekim ayları arası dönemde okyanus üzerinde hızla ısınan havanın yukarı doğru yükselmesi sonucunda tropikal siklonlar oluşur.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisinde tropikal siklonlar görülmez?

- A) ABD
- B) Meksika
- C) Filipinler
- D) Hindistan
- E) İspanya

18.



Haritada oklar yönünde eserek etkili olan rüzgârlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Kible	Samyeli	Karayel
B)	Lodos	Yıldız	Kible
C)	Lodos	Kible	Poyraz
D)	Samyeli	Lodos	Yıldız
E)	Lodos	Karayel	Samyeli

19. Aşağıda bazı rüzgâr türlerinin özellikleri verilmiştir.

- Güneydoğu Asya'da kara ve denizlerin mevsimlere göre farklı ısınma özelliklerine bağlı olarak ...I... rüzgarları oluşmuştur.
- 30° enlemlerinden, Ekvator'a doğru esen ...II... rüzgarları sıcak kuşağın doğu kıyılarına yağış bırakır.
- Gün içinde kara ve denizlerin farklı ısınmasına bağlı olarak yağış getirmeyen kısa süreli ...III... rüzgarları oluşur.

Buna göre numaralandırılan alanlara getirilmesi gereken rüzgâr türleri aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Alize	Batı	Kutup
B)	Muson	Meltem	Batı
C)	Muson	Alize	Meltem
D)	Batı	Muson	Meltem
E)	Kutup	Batı	Alize

20. Föhn rüzgârları, hava kütlelerinin bir dağ yamacı boyunca yükseldikten sonra dağın diğer yamacından alçalmasıyla oluşur.

Buna göre, ülkelerin yer şekilleri dikkate alındığında aşağıdaki ülkelerden hangisinde föhn rüzgârı oluşması beklenmez?

- A) Hollanda B) Türkiye C) Fransa
D) İsviçre E) İtalya

21. Karadeniz kıyılarında deniz ve kara meltemleri görülürken, Hindistan kıyılarındaki Muson rüzgârları görülür.

Aşağıdakilerden hangisi bu rüzgârların ortak özellikleri arasında gösterilir?

- A) Dinamik basınç merkezleri arasında eserler.
B) Oluşumlarında Dünya'nın yıllık hareketi ve eksen eğikliği etkilidir.
C) Günlük olarak yön değiştirir.
D) Ulaştığı kıyılarda iklimlerin oluşumuna neden olur.
E) Kara ve denizlerin farklı ısınmasına bağlı olarak oluşur.

22. Yerel rüzgârlar ile ilgili olarak,

- I. Esme süreleri uzundur.
II. Etki alanları dardır.
III. Gün içinde esme yönleri değişir.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

OPTİK DEĞERLENDİRME



ÖĞRENCİ NO
943352

YANITLAR	
1	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
2	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
3	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
4	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
5	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
6	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
7	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
8	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
9	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
10	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
11	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
12	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
13	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
14	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
15	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
16	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
17	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
18	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
19	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
20	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
21	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
22	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
23	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
24	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
25	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
26	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
27	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
28	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
29	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
30	☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E

H
İ
Z
R
E
N
K



Tema Ekonomik Faaliyetler ve Etkileri

Konu Ekonomik Faaliyetler

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıf:

No:

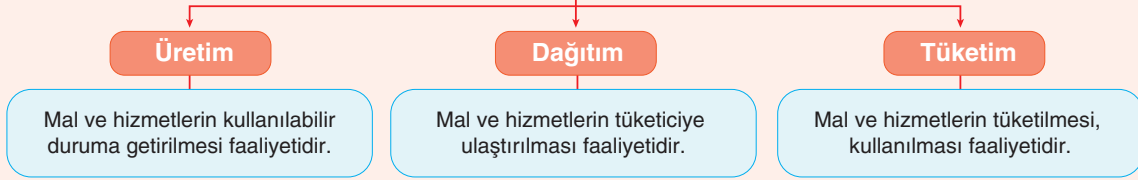
ANAHTAR
KAVRAMLAR

Bitki örtüsü, coğrafi konum, dağıtım, gelir düzeyi, ham madde, iklim, iş gücü, nüfus, sermaye, su kaynakları, teknoloji, topoğrafik faktörler, toprak, tüketim, üretim

ÖN BİLGİLER

- İnsanların yaşamlarının devamı, temel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi veya daha iyi yaşam şartlarına sahip olabilmeleri amacıyla yapılan etkinliklerin geneline **ekonomik faaliyet** denir.

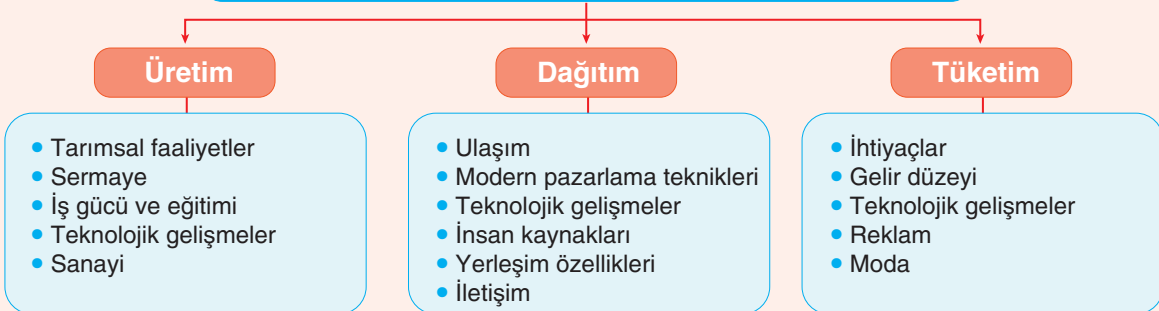
EKONOMİK FAALİYET UNSURLARI



Üretim, Dağıtım ve Tüketimi Etkileyen Doğal Unsurlar



Üretim, Dağıtım ve Tüketimi Etkileyen Beşerî Unsurlar



**ZİHİN
HARİTASI**

Aşağıda verilen zihin haritasındaki boş bırakılan alanları doldurunuz.



**FRAYER
DİYAGRAMI**

Aşağıda verilen diyagramdaki örnek ve örnek olmayan alanları doldurunuz.

Tanım	Özgün sembol
Üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetlerinin etkilendiği doğal çevre unsurlarıdır.	

Ekonomik faaliyetleri etkileyen doğal unsurlar

Örnek	Örnek olmayan
- İklim	- Sermaye

Ekonomik Faaliyetler

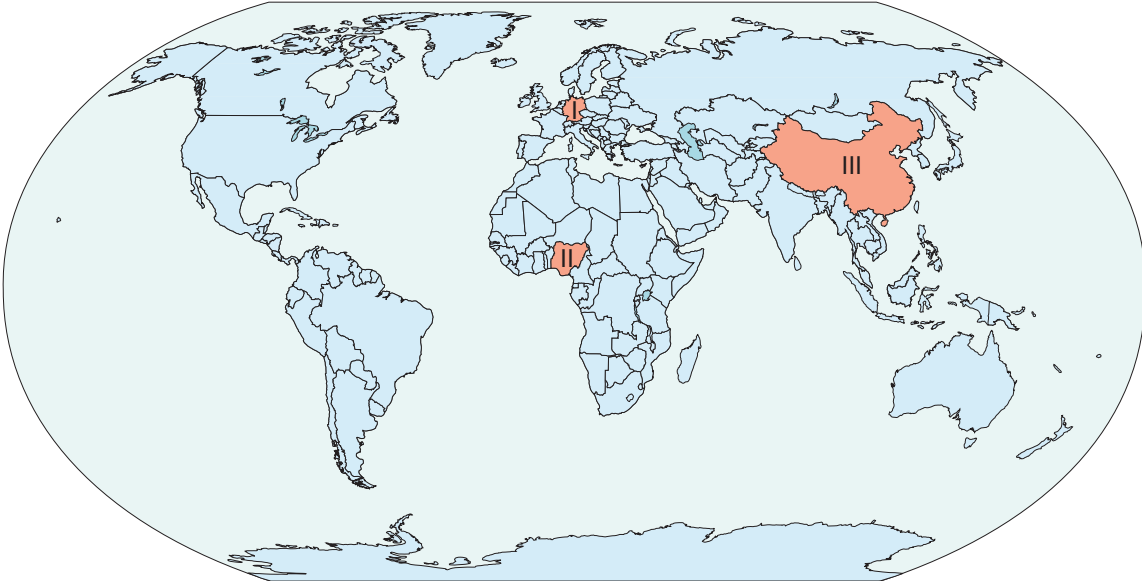
ANLAM ÇÖZÜMLEME
TABLOSU

Aşağıda verilen beşeri unsurları üretim, dağıtım ve tüketim faaliyetlerine etkilerine göre eşleştiriniz.

Beşeri unsurlar	Üretim	Dağıtım	Tüketim
Teknolojik gelişmeler	✓	✓	✓
İhtiyaçlar			
Ulaşım			
Tarımsal faaliyetler			
Modern pazarlama teknikleri			
Gelir düzeyi			
Sanayi			
Moda			
İş gücü			

DİLSİZ
HARİTA

Aşağıdaki haritadan yararlanarak soruları cevaplayınız.



I. I numaralı ülkede sanayi faaliyetlerinin yoğun olmasının beşeri nedenleri:

II. II numaralı ülkede ham madde fazla olmasına rağmen üretim faaliyetlerinin sınırlı olmasının nedenleri:
.....

III. III numaralı ülkede üretimin ucuz olmasının nedeni:

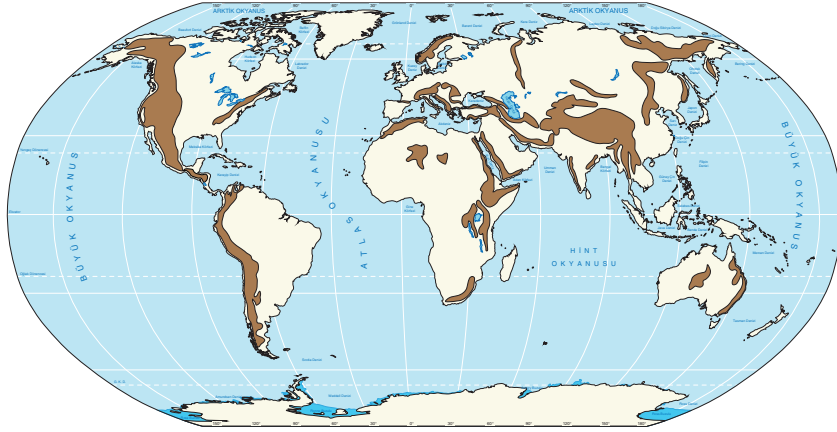
AÇIK UÇLU
SORULAR

Aşağıda verilen soruları cevaplayınız.

1. Güneydoğu Asya'da tahıl olarak pirinç üretilirken Orta Asya'da buğday tercih edilmektedir.

Bu alanlarda farklı tahılların üretiminde etkili olan faktörü yazınız.

2.



Haritada gösterilen alanlarda üretim faaliyetlerini sınırlandıran faktörü yazınız.

3. Japonya, Güney Kore, Singapur ve Tayvan gibi bazı Asya ülkelerinde yeterli ham madde olmamasına rağmen sanayi üretimi fazladır.

Bu ülkelerde üretimin fazla olması üzerinde etkili olan faktörleri yazınız.

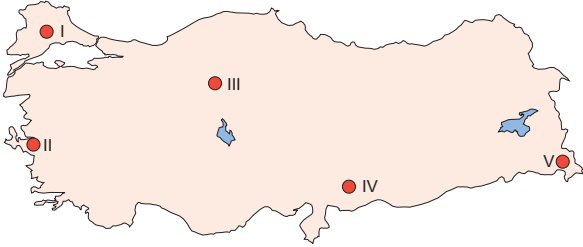
Ekonomik Faaliyetler

1. I. Mal ve hizmetlerin kullanılabilir duruma getirilmesi faaliyetidir.
- II. Mal ve hizmetlerin, kullanılması faaliyetidir.
- III. Mal ve hizmetlerin tüketiciye ulaştırılması faaliyetidir.

Verilen tanımlar aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	Üretim	Dağıtım	Tüketim
B)	Dağıtım	Tüketim	Üretim
C)	Tüketim	Dağıtım	Üretim
D)	Üretim	Tüketim	Dağıtım
E)	Dağıtım	Üretim	Tüketim

2. Dağıtımın olmaması hem üretimi hem de tüketimi olumsuz etkiler.



Haritada numaralandırılan alanlardan hangisinde yer şekilleri engebeli olduğu için dağıtım faaliyetleri gelişmemiştir?

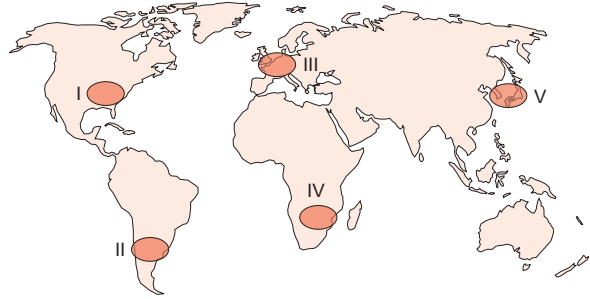
- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Tropikal iklimin görüldüğü sıcak ve yağışlı alanlarda mango gibi meyveler yetiştirilirken orta kuşakta sıcaklığın düştüğü ve yağışın azaldığı bölgelerde arpa tarımı yapılmaktadır.

Buna göre verilen cümlede üretim üzerinde etkili olan doğal faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İklim B) Yeryüzü şekilleri
C) Su kaynakları D) Toprak
E) Bitki örtüsü

4. Gelir düzeyinin yüksek olduğu alanlarda tüketim faaliyetleri fazladır.



Buna göre haritada numaralandırılan alanlardan hangilerinde gelir düzeyine bağlı olarak tüketim faaliyetleri daha azdır?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) III ve V

5. Bitki örtüsünü orman ürünleri üretiminin yanı sıra hayvancılık faaliyetlerini de etkilemektedir.

Buna göre küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığın yaygın olarak yapıldığı bitki örtüleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

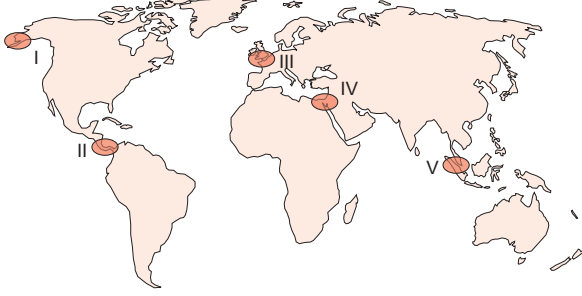
	Küçükbaş hayvancılık	Büyükbaş hayvancılık
A)	Maki	Bozkır
B)	Orman	Çayır
C)	Bozkır	Maki
D)	Çayır	Orman
E)	Bozkır	Çayır

6. Toprak, bazı sanayi kollarına ait ham madde ihtiyacının karşılanması açısından önem arz etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi ham maddesi toprağa dayalı olan sanayi kolları arasında yer almaz?

- A) Cam B) Seramik C) Tuğla
D) Çimento E) Sabun

7. İklim koşullarının dağıtım faaliyetlerini ciddi anlamda etkilediğini söylemek mümkündür.



Buna göre haritada numaralandırılan su yollarından hangisi iklim şartlarına bağlı olarak dağıtım faaliyetlerinde daha az kullanılır?

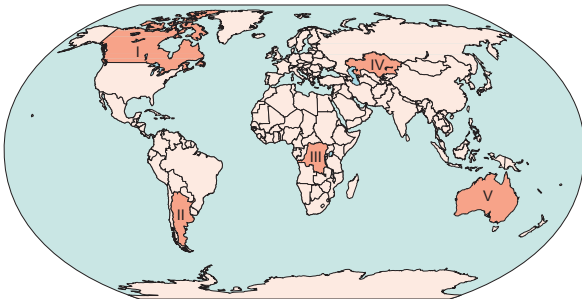
- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Yeryüzü şekillerinin engebeli olduğu yerlerde tarım alanları sınırlıdır. Bu durum üretimi sınırlandıran faktörler arasındadır.

Buna göre aşağıdaki şehirlerden hangisinde yeryüzü şekillerinin engebeli olmasına bağlı olarak tarım alanları azdır?

- A) Konya B) Rize C) Manisa
D) Malatya E) Tokat

9. İklim şartları, insanların ihtiyaç duyduğu ürünlerin mevsimsel olarak değişmesine neden olmaktadır.



Haritada numaralandırılan ülkelerden hangisinde insanların ihtiyaçları mevsimsel değişiklik göstermez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Doğal şartlara bağlı olarak enerji üretiminde dalgalanmalar yaşanabilir.

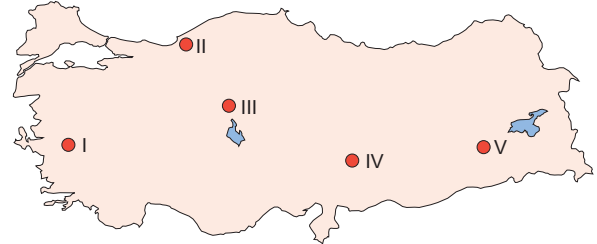
Buna göre,

- I. Güneş
II. Rüzgâr
III. Hidrolik
IV. Taş kömürü

enerji kaynaklarından hangilerinin üretimde doğal şartlara bağlı olarak dalgalanma görülmaz?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Ham madde ve enerji kaynaklarının fazla olduğu alanlar, aynı zamanda önemli üretim sahaları olarak dikkat çekmektedir.



Haritada numaralandırılan alanlardan hangisi taş kömürü varlığına bağlı olarak önemli bir üretim alanı olmuştur?

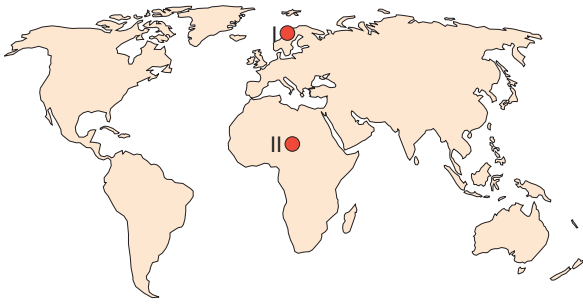
- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Aşağıdakilerden hangisi su kaynaklarının üretim faaliyetleri üzerindeki katkılarında değildir?

- A) Termik santrallerin soğutulmasını sağlar.
B) Hidroelektrik enerjini üretimine olanak verir.
C) Balıkçılık faaliyetlerinin yapılmasını sağlar.
D) Tarımsal faaliyetlerde artış ve çeşitlilik sağlar.
E) Sanayi ürünleri için ham madde oluşturur.

Ekonomik Faaliyetler

13.



Haritada numaralandırılan alanlarda tarımsal üretimi sınırlandıran durumlar aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II
A)	Su azlığı	Engebeli yer şekilleri
B)	Düşük sıcaklık	Gür bitki örtüsü
C)	Engebeli yer şekilleri	Su azlığı
D)	Gür bitki örtüsü	Düşük sıcaklık
E)	Düşük sıcaklık	Su azlığı

14.?.....

- Ulaşım
- Modern pazarlama teknikleri
- Teknolojik gelişmeler
- İnsan kaynakları
- Yerleşim özellikleri
- İletişim

Yukarıda soru işareti ile gösterilen alana aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Üretimi etkileyen beşerî faktörler
- B) Dağıtımı etkileyen doğal faktörler
- C) Tüketimi etkileyen beşerî faktörler
- D) Üretimi etkileyen doğal faktörler
- E) Dağıtımı etkileyen beşerî faktörler

15. Üretim için gerekli olan tesislerin yapılması, araç ve gereçlerin alınması, üretimde ham madde ve enerji ihtiyacını karşılayan kaynakların çıkarılmasında son derece önemlidir.

Verilen cümlede üretim üzerinde etkili olan beşerî faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sermaye
- B) İş gücü
- C) İletişim
- D) Tarımsal faaliyetler
- E) Teknolojik gelişmeler

16. Teknolojik gelişmeler ve sanayi, üretimin hızlı ve kolay olmasını sağlamaktadır. Bu sektörlerde teknolojiyi kullanan ülkelerin gelişmişlik düzeyi açısından da üst sıralarda yer aldığını görmek mümkündür.

Aşağıdakilerden hangisi tarım ve sanayi faaliyetlerinde teknoloji kullanımı yüksek ülkelerden biri değildir?

- A) Almanya
- B) Japonya
- C) Nijerya
- D) Hollanda
- E) ABD

H
I
Z
R
E
N
K

17. 2000'li yıllardan sonra Dünya'da tüketim faaliyetlerinin artması üzerinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Ürünlerin kolay ve çabuk üretilmesi
- B) Tüketicie hızlı ulaştırılması
- C) Kitle iletişim araçlarıyla reklamının yapılması
- D) Beğenilen ürünlerin moda hâline gelmesi
- E) Üretilen ürünlerini yüksek fiyatlı olması

18. Aşağıda Nijerya ve Japonya'nın 2020 yılı nüfus miktarları verilmiştir.

Nijerya	Japonya
206.139.587	127.265.000

Buna göre daha kalabalık olan Nijerya'nın, özellikle otomotiv ürünleri ve elektronik ürünleri Japonya'dan az üretmesinde,

- Yer altı kaynakların fakir olması
- Sermayenin az olması
- Teknolojik gelişmelerin yetersiz olması
- Doğal çevre şartlarının zorlu olması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

19. Aşağıda verilen ülkelerden hangisinde iş gücünün ucuz olmasına bağlı olarak sanayi üretimi fazladır?

- A) Almanya B) Rusya C) Çin
D) Kanada E) Avustralya

20. Ham madde ve enerji kaynaklarının fazla olduğu alanlarda üretim fazladır.

Buna göre Sanayi Devrimi'yle birlikte gelişen demir-çelik sanayisi, aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisinin bulunduğu alanlarda gelişmiştir?

- A) Taş kömürü B) Jeotermal
C) Hidroelektrik D) Doğal gaz
E) Petrol

21. Batı Avrupa'da sanayi faaliyetlerinin yoğun olarak yapılmasında etkili olan beşerî unsurlar arasında,

- Sanayinin gelişmiş olması
- Sermayenin fazla olması
- İklim koşullarının elverişli olması
- Modern pazarlama tekniklerinin kullanılması

özelliklerinden hangileri yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

22. I. Sermaye

- Teknoloji
- İklim
- Ham madde
- İş gücü

Yukarıdakilerden hangileri üretim faaliyetlerini etkileyen beşerî kaynaklı unsurlar içinde değildir?

- A) I ve III B) II ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

OPTİK DEĞERLENDİRME



ÖĞRENCİ NO
943365

YANITLAR	
1	A B C D E
2	A B C D E
3	A B C D E
4	A B C D E
5	A B C D E
6	A B C D E
7	A B C D E
8	A B C D E
9	A B C D E
10	A B C D E
11	A B C D E
12	A B C D E
13	A B C D E
14	A B C D E
15	A B C D E
16	A B C D E
17	A B C D E
18	A B C D E
19	A B C D E
20	A B C D E
21	A B C D E
22	A B C D E
23	A B C D E
24	A B C D E
25	A B C D E
26	A B C D E
27	A B C D E
28	A B C D E
29	A B C D E
30	A B C D E